

Här skapar vi det godaste livet!

Den här berättelsen skapades med [Esri Story Map-journal](#).
Läs den interaktiva versionen på webben på <https://svjk.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=9953fc5ff04f4a46a73a8a4b36c8f4cc>.

Svenljunga kommun har av kommunfullmäktige en beslutad vision för kommunen och presenterar bilden av hur Svenljunga önskas vara och se ut i framtiden ur ett invånarperspektiv. Visionen ska genomsyra hela kommunens arbete, översiktsplanen är ett av flera verktyg för att nå visionen. Visionen svävar över hela kommunens arbete, översiktsplanen är ett av flera verktyg för att nå visionen.

Det ska vara lockande att bo i Svenljunga kommun. Här kan människor mötas och känna sig hemma. I Svenljunga kommun ska det gå att leva ett bra vardagsliv, med nära till det mesta som behövs, och med fungerade serviceutbud. På fritiden finns det många aktiviteter att ägna sig åt: idrotts-, kultur- och naturaktiviteter. Det ska vara bekvämt att pendla, men i kommunen finns också ett aktivt näringsliv med många lokala arbetsplatser.

Svenljunga – här skapar vi det godaste livet!

- Vi bygger ett tryggt och hälsosamt samhälle för alla.
- Vi utvecklar en skola i toppklass.
- Vi vårdar och tillgängliggör vår vackra natur för alla.

- Vi jobbar för att erbjuda ett brett utbud av företag och arbetstillfällen samt ett bra kommunikationsnät.
- Vi skapar en hållbar utveckling, såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt.

Kommunfullmäktige mål

Kommunens arbete styrs av de målområden och fullmäktigemål som pekas ut av politiken. Just nu arbetar vi efter fyra målområden som i sin tur kopplas till *de globala Agenda 2030-målen*.

Målområde 1: Förbättrad och kvalitetssäkrad verksamhet

Målområde 2: God ekonomisk hushållning

Målområde 3: Ett attraktivt, tryggt och hållbart Svenljunga för alla

Målområde 4: Att lämna över ett miljömässigt hållbart samhälle till nästa generation.

Utifrån dessa fyra målområden har tio mål prioriterats med målvärde för varje målområde. Av tio mål bedöms följande fem vara mest relevanta för översiktsplanen och som förslaget till översiktsplan kommer att utformas för

att i möjligaste mån leda fram till. Målen ska också hjälpa kommunen att prioritera och välja vad vi ska fokusera på i den strategiska planeringen:

Barn och ungdomar ska ha förutsättningar för fortsatta studier och god sysselsättning/arbete

- Barnens uppväxtmiljö och studiemiljö ska ge goda förutsättningar för fortsatta studier/sysselsättning/arbete. Målsättningen är att alla elever ska lyckas i skolan. Vi ska stärka barn och ungdomars möjligheter genom tidiga insatser i skolan och för familjer i riskzon. Målsättningen omfattar även ungdomar och unga vuxna (18-30år). Det ska finnas gott om mötesplatser som bidrar till inkludering och integration.

I Svenljunga kommun upplevs bättre livskvalitet genom delaktighet, inkludering och viljan att påverka och ta ansvar med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

- Kommuninvånare ska kunna känna sig trygga med de beslut de får, att besluten är väl grundade på fakta och att tydligt lagstöd finns. Med målet vill vi uppnå en god omsorg om äldre samt för personer med funktionsnedsättning, så att de känner sig trygga och upplever en meningsfull tillvaro.

Skapa bättre förutsättningar för företagsamhet

- Tillsammans med näringslivet skapar vi fler arbetstillfällen och en varierad arbetsmarknad samt förbättrat företagsklimat.

Förändra energianvändningen till förnybar energi samtidigt som vi effektiviserar vår energianvändning

- Med målet menar vi en kommun som arbetar för att minska energibehovet främst av fossil energi.

Bidra till fler giftfria miljöer samt skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer

- Vi arbetar för att minska spridningen av gifter i vår miljö. Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa och miljön. Information och kunskap om miljö- och hälsofarliga ämnen i material, kemiska produkter och varor är tillgängliga.

Vad är en översiktsplan?

Syftet med översiktsplanen är att ange inriktningen för hur den bebyggda och obebyggda miljön i kommunen ska utvecklas. Planen visar mål, strategier och riktlinjer för hur användningen av mark och vatten ska nyttjas i Svenljunga kommun fram till 2035.

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen behandlar den framtida utvecklingen av Svenljunga kommun och kan ses som en beredskap för den långsiktiga fysiska utvecklingen av kommunen. Planen ska ge vägledning för beslut om hur kommunens mark- och vattenområden samt om hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas. Kommunen ska i planen redovisa hur man avser i den fysiska planeringen ta hänsyn till och samordna planen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program. Planen ska även redovisa de allmänna intressen som anges i plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB). Översiktsplanen ska leda till ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Översiktsplanen regleras enligt lag genom 3 kap plan- och bygglagen. Planen är obligatorisk och kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod ta ställning till planens aktualitet. Översiktsplanen är inte ett juridiskt bindande dokument men ska vara vägledande för beslut i plan- och bygglovsfrågor.

Översiktsplanen redovisar också riksintressen, miljökvalitetsnormer m.m. Planen utgör även ett beslutsunderlag för exploatörer genom att den visar vilka långsiktiga ambitioner och tankegångar kommunen har för användningen av mark och vatten.

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument som visar på hur kommunen vill förvalta och utveckla mark- och vatten resurserna på ett långsiktigt och hållbart sätt. Lokalisering av ny bebyggelse och markanvändning berör ofta många medborgare och olika allmänna intressen. Beslut om lokalisering och

markanvändning får ofta långsiktiga konsekvenser för omgivning. I och med en översiktsplan kan sådana beslut bedömas i ett större sammanhang och förankras bland medborgarna under processen med att ta fram en ny översiktsplan.

Kommunen ska under processens gång samråda kring förslaget till en ny översiktsplan. Inkomna synpunkter under samråd sammanställs i en redogörelse och när kommunen justerat förslaget ska det ställas ut. Efter utställning antas översiktsplanen av kommunfullmäktige.

Översiktsplaneförslaget tar sin utgångspunkt i den inriktningen för Svenljunga kommuns utveckling mot 2035.

Processen att ta fram en översiktsplan

En översiktsplan tas fram i flera steg. Framtagandet av en översiktsplan regleras i 3 kap. plan- och bygglagen. När ett förslag till översiktsplan har upprättats ska kommunen samråda med länsstyrelsen, andra berörda kommuner, myndigheter och allmänhet.

Samrådets syfte är att ge möjlighet till insyn och påverkan i frågor som handlar om kommunens framtida utveckling. De synpunkter som kommer in under samrådet sammanställs och kommenteras i en samrådsredogörelse. Därefter revideras förslaget. Det reviderade förslaget ställs sedan ut åtminstone två månader, och efter utställningen antas översiktsplanen av kommunfullmäktige. En gång per mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till översiktsplanens aktualitet och vid behov göra revideringar av planen eller arbeta fram ett nytt dokument.

För att så tidigt som möjligt i processen få ett tidigt engagemang från politiker har dialog med politiker från de partier som är representerade i kommunfullmäktige genomförts under arbetet med att ta fram en samrådshandling. Två politiker från respektive parti har varit delaktig i framtagandet av förslag till ny översiktsplan. I arbetet har det också funnits en politisk styrgrupp där ordförande har varit kommunstyrelsens ordförande.

Vad ingår i den här översiktsplanen?

Planen omfattar både mark- och vatten i kommunens hela geografiska område. I kommunen finns det en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Svenljunga tätort. Gällande FÖP för Svenljunga tätort utgår och ersätts av den kommunövergripande översiktsplanen då förslaget vinner laga kraft.

Tematiskt tillägg Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) från 2011 har arbetats in i förslag till den kommunomfattande översiktsplanen.

I kommunen finns också ett tematiskt tillägg "Vindbruksplan" från 2011 som utgår och ersätts av den kommunövergripande översiktsplanen.

FÖP Lockryd är under utbyggnad. Markanvändningens huvuddrag är fortfarande aktuella, men det har sedan den antogs tillkommit nya fakta och trafiken har under genomförandet behövt lösas på ett annat sätt än vad som föreslås i FÖP:en. Det område som avses i FÖP Lockryd anses inte överensstämja med önskemål kring områdets framtida utveckling och utbredningen av utvecklingsområdet Sandsjön-Lockryd därför bedöms planen inte längre vara aktuell. När den kommunövergripande översiktsplanen antas ersätter den FÖP Lockryd och under utredningsbehov ges förslag på att en ny FÖP tas fram för utvecklingsområdet.

Översiktsplanen och naturvårdsplanen var ute på samråd under 2018. Efter samrådet arbetades förslag till ny naturvårdsplan in i översiktsplanen för att få samsyn på frågorna och arbeta med dem tillsammans. Samrådsförslaget till ny naturvårdsplan för Svenljunga kommun grundades i en naturvärdesinventering och i Ecocom's förslag på ansvarsarter. En referensgrupp med representanter från föreningar och organisationer i kommunen träffades två gånger för att komma med inspel till hur kommunen kan arbeta utåtriktat med naturvård till alla aktörer och markägare i kommunen. Referensgruppen bestod av representanter från LRF, Naturskyddsföreningen, Södra skogsägarna, Västergötlands ornitologiska förening, Södra Älfsborgs

fiskevattenägarförbund, Fågelföreningen Pippi och Svenska jägarförbundet. Framtagandet av underlagen till naturvårdsplanen kom från statliga bidrag där lokala naturvårdsprojekt är medfinansier.

Nationella och regionala mål

Miljömål

Översiktsplanen redovisar hur kommunen ska jobba för att uppnå de nationella miljömålen. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem i Sverige. Svenljunga kommun har valt att prioritera åtta av miljö kvalitetsmålen som anses vara extra relevanta för kommunen att fokusera särskilt på. Miljö kvalitetsmålen behandlas i olika avsnitt av översiktsplanen. Miljö kvalitetsmålen hanteras även i andra kommunala styrdokument som till exempel VA - planen. Följande miljö kvalitetsmål har kommun valt att särskilt fokusera på:

- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö
- Rikt djur- och växtliv.
- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Giftfri miljö
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt odlingslandskap

Kommunen har lagt fokus på de nationella målen och därmed prioriterat ner att hantera de regionala målen på området under arbetet eftersom dessa oftast är konkretiseringar av de nationella målen. Många av planens ställningstagande ligger i linje med regionala mål utan att detta har prioriterats.

Mål för Västra Götalandsregionen

VG2020, strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland, är det gemensamma styrdokumentet och vägvisaren för hela Västra Götalands utveckling mellan åren 2014-2020. Strategin syftar till att ytterligare stärka Västra

Götaland som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion. Under 2020 håller Västra Götalandsregionen på att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi som ska gälla för 2021-2030. Beslut kommer att tas på regionfullmäktiges första möte 2021.

Folkhälsa

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. I Sverige har befolkningens hälsa haft en positiv utveckling men skillnaderna mellan olika grupper i samhället kvarstår eller har till och med ökat. Mål kopplade till folkhälsa är exempelvis att skapa trygga och säkra platser. Men också platser för rekreation och fysisk aktivitet. Kommunen vill bidra till uppfyllelsen av nationella folkhälsomålet genom att arbeta med tillgänglighet till den tätortsnära naturen.

Mål 5: Sunda och säkra miljöer och produkter. Sunda och säkra miljöer och produkter är av grundläggande betydelse för folkhälsan och ska utgöra ett särskilt målområde. De framtida insatserna inom området ska utgå ifrån de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen.

Mål 9: Ökad fysisk aktivitet Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling. Målet för de samlade insatserna inom detta område ska vara att samhället utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen.

Nationella mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftspolitiken är att med bland annat allemansrätten som grund stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv. De föreslagna målen för friluftslivet utgör en komplettering till de preciseringar om friluftslivet som finns i flera av miljö kvalitetsmålen. Genom översiktsplanen och de föreslagna åtgärderna kan kommunen bidra till uppfyllelsen av flera av de nationella friluftsmålen.

Översiktsplanen berör framförallt dessa 6 övergripande mål:

- Tillgänglig natur för alla
- Tillgång till natur för friluftsliv
- Attraktiv tätortsnära natur
- Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
- Skyddade områden som resurs för friluftslivet
- God kunskap om friluftslivet

Nationella mål för transport och infrastruktur

Det övergripande nationella transportpolitiska målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Det övergripande målet ska uppnås genom att tillgängligheten för medborgarna och näringslivet säkerställs samtidigt som hänsyn tas till trafiksäkerhet, miljö och hälsa.

Regionala mål för transport och infrastruktur

I Västra Götalandsregionens olika dokument för regionens utveckling finns det ett stort fokus för en långsiktig hållbar utveckling samt utveckling av infrastrukturen i regionen.

I strategin för tillväxt och utveckling VG2020, finns det fyra prioriterade områden:

- Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling.
- Bygga ut kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet.
- Bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet.
- Utveckla en regional framtidsbild som stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland.

Mellankommunala intressen

Mellankommunala intressen

Svenljunga

Grannkommuner

Boråsregionen

Län

Samhällsutvecklingen innebär att fler och fler frågor behöver uppmärksammas som mellankommunala och regionala frågor. Andra frågor har inte regional karaktär, utan behöver hanteras i kommunernas översiktsplaner. Det kan röra frågor om påverkan på vattenområden som delas av flera kommuner, utbyggnader av vägsystem, nya bostadsområden, nya naturreservat med mera. Även om en enskild kommun inte kan skapa en hållbar miljöutveckling på egen hand finns det ett ansvar för att se till att utvecklingsplaner minimerar eventuell negativ miljöpåverkan.

Svenljunga kommun ingår i Boråsregionen/ Sjuhärads kommunalförbund där ett flertal mellankommunala frågor hanteras. Många frågor behandlas även genom Västra Götalandsregionen samt Västtrafik när det handlar om infrastruktur – och kollektivtrafik.

I de ärenden som åtgärder planeras i eller i närhet av ett område som är av mellankommunalt intresse ska Svenljunga kommun samråda med berörda kommuner eller andra statliga instanser

Kommunikation

Som många andra mindre kommuner så har Svenljunga en stor utpendling. Därmed är det viktigt för kommunen att det finns väl utvecklade transport- och infrastrukturstråk. De stora transportstråken i kommunen är väg 27, 154 och 156. Dessa tre vägar är en viktiga för regional pendling och därmed även ett mellankommunalt intresse. Dessa tre vägar är också utpekade som funktionellt prioriterat vägnät. Det finns fler vägar som är av mellankommunalt intresse men bär inte lika mycket trafik som de ovannämnda vägarna.

För att försöka minska bilberoendet samtidigt som Svenljunga har en stor utpendling är kollektivtrafik en viktig fråga för kommunen att driva tillsammans med grannkommuner, Västra Götalandsregionen och Västtrafik. Västtågsutredningen som tagits fram av Västra Götalandsregionen rekommenderar att Målbild Tåg 2035 kompletteras med att öppna sju nya stationer, däribland i Hillared. Beslut i frågan är ännu inte taget. Kommunen ställer sig positiv till ett tågstopp under förutsättning att möjligheterna avseende den totala tillgängligheten till kollektivtrafik inte påverkas negativt.

Natur- och kulturmiljöer samt riksintressen

Området Fegen delar sig mellan Svenljunga, Gislaved och Falkenbergs kommuner. Fegen är både riksintresse för naturvård, Natura 2000- område, naturreservat samt riksintresse för friluftsliv.

Lysjön ligger i den norra delen av Svenljunga kommun och är riksintresse för naturvård. Lysjön sträcker sig in Borås kommun. Vassgårdensområdet som är riksintresse för naturvård sträcker sig in i Tranemo. Området har också landskapsbildskydd.

I övrigt finns det många naturområden sträcker sig över stora områden, det kan handla om lövsskogsbestånd eller våtmarker med mera som kan vara aktuellt med ett mellankommunalt arbete.

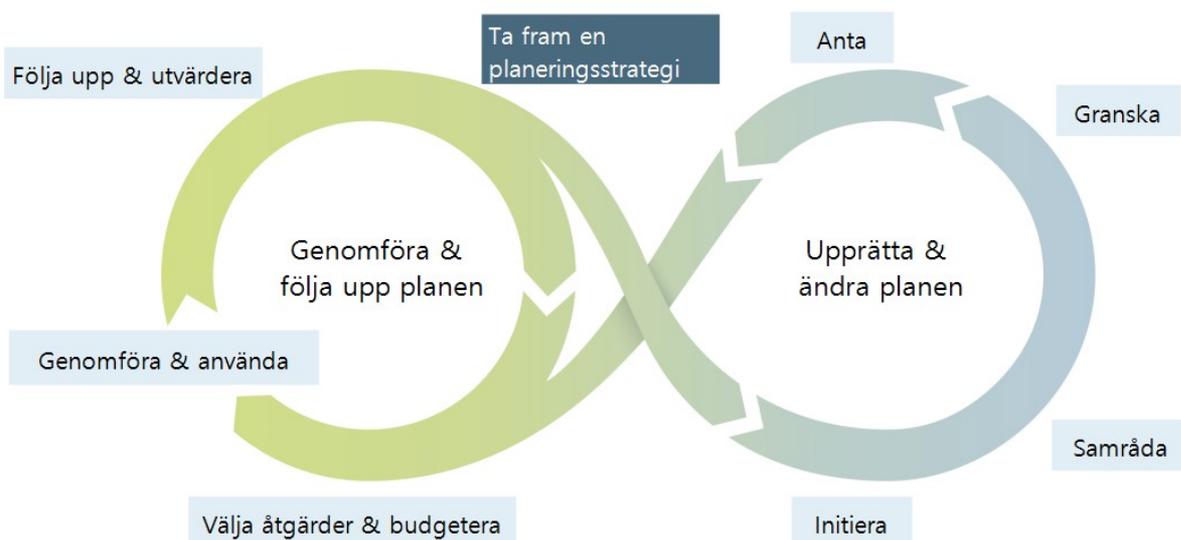
Vatten

Svenljunga kommun är rik på sjöar och vattendrag. Flera av dessa vattendrag och sjöar sträcker sig över fler kommuner än Svenljunga. Åtgärder som genomförs på en sida av kommungränsen kan påverka vattenstatusen på ett flertal sätt. Därför är det av intresse att samverka mellankommunalt i de vattenfrågor som berör fler kommuner.

Turism

Svenljunga har tillsammans med Tranemo en gemensam strategi för besöksnärlingsfrågor för kommunerna. Fegen som är ett område med ett starkt friluftsliv finns det anledning till att samverka med berörda kommuner för Fegenområdet.

Genomförande

Utbyggnadsordningen beskriver vilka områden i kommunen som är särskilt prioriterade enligt föreslagen period att utveckla genom bland annat planläggning och satsningar på infrastruktur. Ordningen utgår från nuvarande

förutsättningar och bedömning kan komma att ändras. Kommunens övriga styrdokument som till exempel Riktlinjer för bostadsförsörjning kommer också att påverka utbyggnadsordningen i kommunen.

En översiktsplan innebär inte en ekonomisk planering utan uttrycker en vilja och ambition som ska vara vägledande vid beslut om investeringar. Översiktsplanen täcker hela kommunens yta. Ibland kan det finnas skäl att göra en mer detaljerad plan för vissa delar, till exempel för en tätort eller en kommundel. Ofta sker detta en tid efter att översiktsplanen är antagen. När denna så kallade fördjupade översiktsplan antas ersätter den översiktsplanen för den aktuella geografiska platsen. Kommunen ser ett behov av att initiera ett arbete med en fördjupad översiktsplan för Svenljunga tätort och utvecklingsområde Sandsjön-Lockryd.

Årlig uppföljning - kontinuerlig översiktsplanering

Utvecklingsstrategin, planeringsinriktning samt ställningstagande bör följas upp minst en gång per år av tjänstepersoner för olika sakområden inom kommunen. Den geografiska aspekten följs upp av kommunen genom att titta på var planläggning har skett, vilken markreserv kommunen har, var bygglov har getts, hur många bostäder som byggts, upplåtelseformer, hustyper med mera.

Genom att den fysiska planeringen sker på ett samlat, målinriktat och effektivt sätt och genom årliga uppföljningar, underlättas den planeringsstrategi som enligt plan- och bygglagen ska antas senast 24 månader efter ett ordinarie val. Från och med valet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen med krav om att kommunfullmäktige ska ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Strategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Senast den 11 september 2024 ska fullmäktige ha antagit kommunens första planeringsstrategi. Om en planeringsstrategi inte antas inom 24 månader upphör översiktsplanen att vara aktuell. Avsikten med en planeringsstrategi är att den ska vara mer framåtsyftande än den tidigare aktualitetsprövningen i och med att kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen ska vara i fokus. I planeringsstrategin ska kommunen fokusera på de strategiska frågor som leder mot målen i kommunens vision med utvecklingen av den fysiska miljön. Genom att jobba kontinuerligt med strategin kan kommunen fånga de ändrade planeringsförutsättningar som sker och beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta översiktsplanering. Därför är det också möjligt att ändra strategin från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Om kommunfullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom första halvan av mandatperioden behöver kommunen inte anta en planeringsstrategi inom samma period.

Syftet med planeringsstrategin är att avgöra om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och att beskriva kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, samt i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell. Översiktsplanen revideras om den bedöms i delar eller i huvudsak inaktuell. Genom att kommunen har som mål att genomföra årliga uppföljningar bedöms en revidering inte leda till omfattande insatser.

Utredningsbehov

I arbetet med att ta fram översiktsplanen har kommunen sett att det behövs ytterligare utredningar och planeringsinsatser som inte tagits fram under översiktsplanarbetet. Det gäller:

- Uppdatering av kulturmiljöprogram
- Ny fördjupad översiktsplan för Svenljunga tätort
- Ny fördjupad översiktsplan för Utvecklingsområde Sandsjön-Lockryd
- Översyn av gång- och cykelleder
- Strategi kring vattenförsörjning
- Vidare arbete med dagvattenhantering
- Översiktlig riskanalys för farligt godsled
- Utredning av geotekniskt osäkra områden
- Utredning av klimatanpassningsåtgärder
- Utveckling av hållbara transporter
- Konsekvensanalys av översvämning till följd av skyfall

- Strategi för energi och klimatarbete

Planförslag

Den här berättelsen skapades med *Esri Story Map-journal*.
Läs den interaktiva versionen på webben på <https://svjk.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=168a1fbdd07b4b81bb7889d25f236980>.

Planförslag

Utvecklingsstrategi

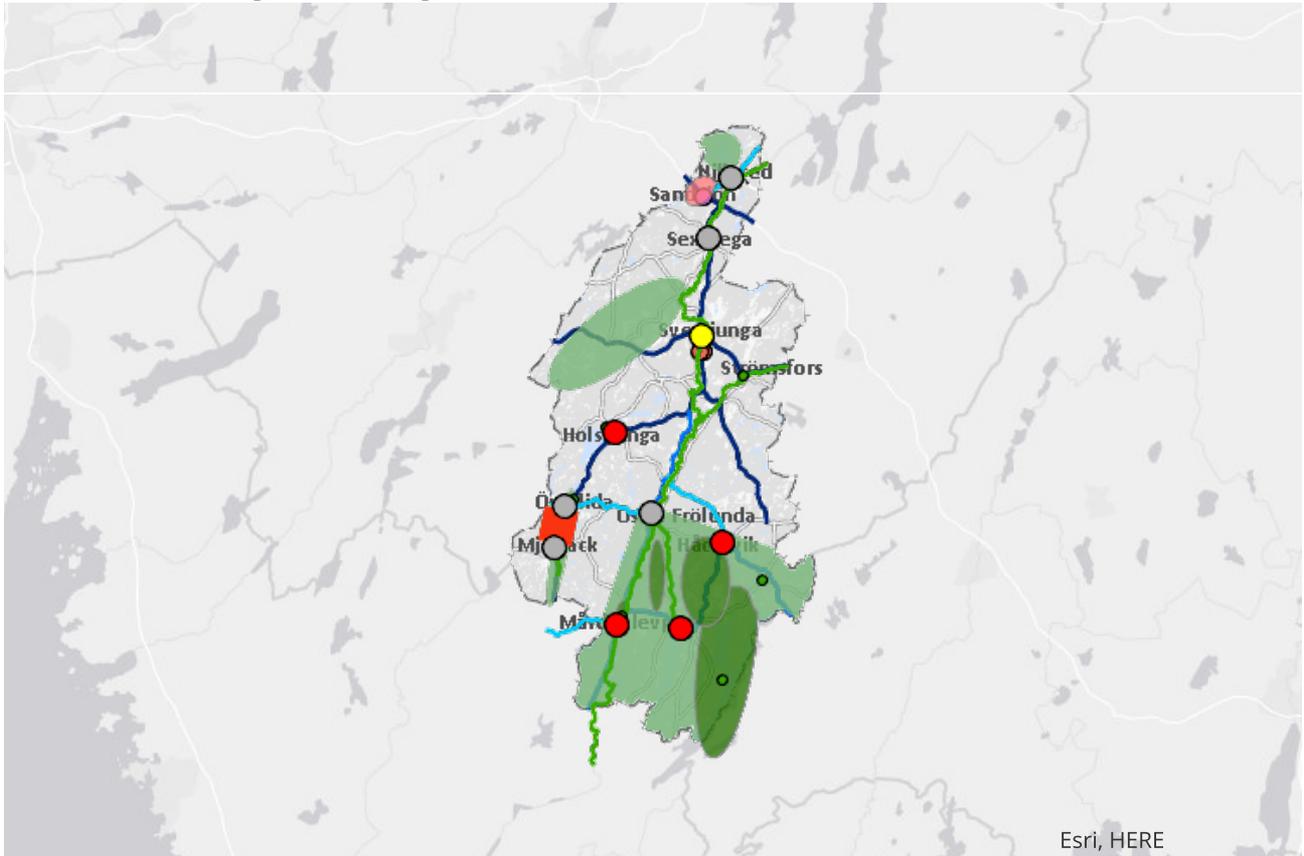
Markanvändning

I planförslaget redovisas kommunens strategiska visioner i form av utvecklingsstrategi, mark- och vattenanvändning samt områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Utvecklingsstrategi (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

Mark- och vattenanvändning (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

1. Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategi Bebyggelse

Utvecklingsstrategi punkt - Bebyggelse

- Regional
- Kommunal
- Lokal

Utvecklingsstrategi linje - Bebyggelse

Utvecklingsstrategi yta - Bebyggelse

Utvecklingsstrategi Natur Rekreation

Utvecklingsstrategi punkt - Natur och rekreation

- Natur och rekreation

Utvecklingsstrategi linje - Natur och rekreation

- Grönt samband

Utvecklingsstrategi yta - Natur och rekreation

- Natur- och rekreatjonsområde
- Värdekärna

Utvecklingsstrategi Transport

Utvecklingsstrategi punkt - Transport och teknisk försörjning

- Nod
- Viktig funktion

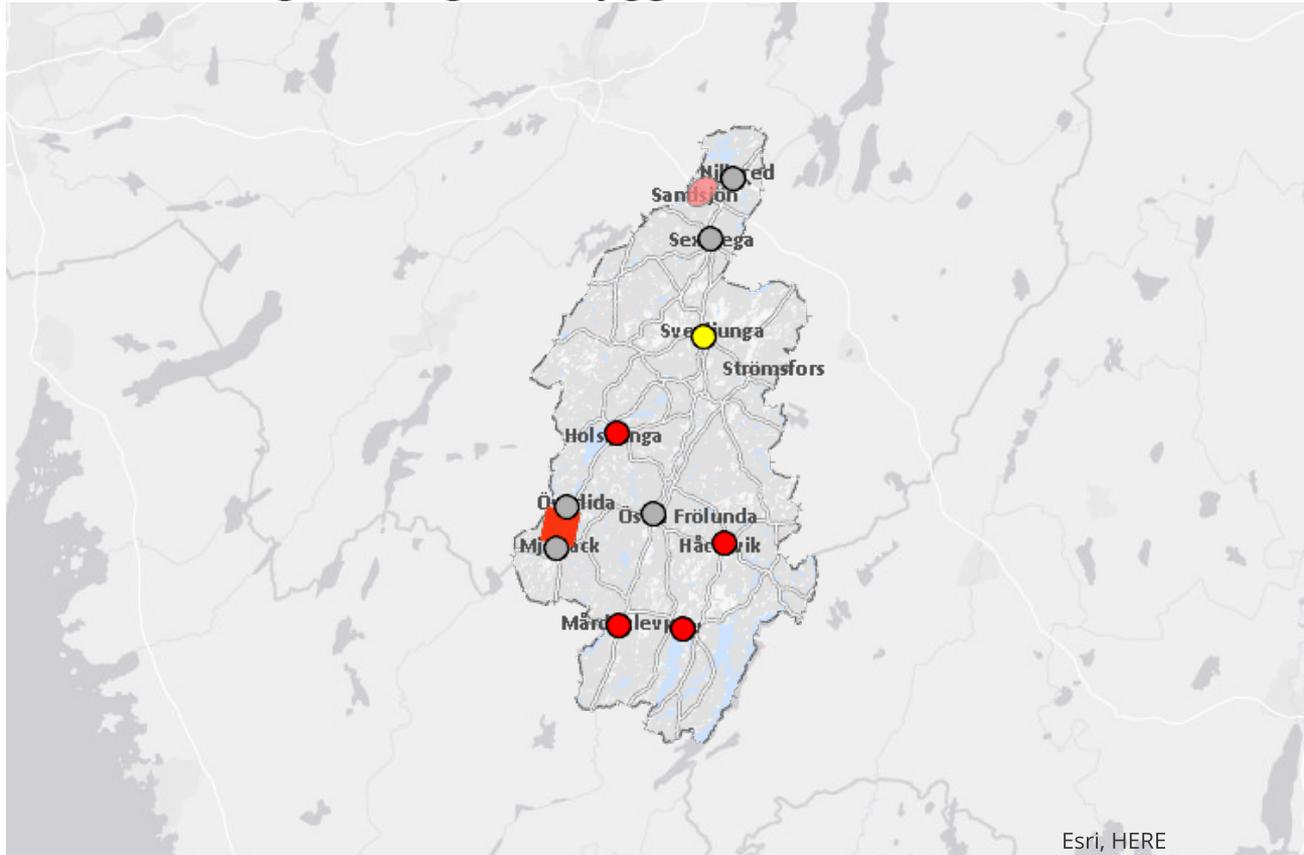
Utvecklingsstrategi linje - Transport och teknisk försörjning

- Kommunal
- Lokal
- Regional

Utvecklingsstrategin ligger till grund för vilka insatser kommunen kommer att prioritera. Den har även betydelse för regional och mellankommunal planering. Utvecklingsstrategin är indelad i tre kategorier: bebyggelse, transport och teknisk försörjning samt natur och rekreation.

Vi ska ta till vara, förbättra och skapa förutsättningar för ett bra vardagsliv och etablering av verksamheter – utifrån en medveten markanvändningsstrategi. Bebyggelsen utvecklas i samspel med transportsystem, särskilt kollektivtrafiken. Utvecklingsstrategin visar en bild av hur och vart utvecklingsinsatser ska riktas när det gäller bebyggelse, transportinfrastruktur, natur- och rekreationsvärden, viktiga samband och områden.

1.1 Utvecklingsstrategi - Bebyggelse

Utvecklingsstrategi Bebyggelse

Utvecklingsstrategi punkt - Bebyggelse

- Regional
- Kommunal
- Lokal

Utvecklingsstrategi linje - Bebyggelse

Utvecklingsstrategi yta - Bebyggelse

Det måste finnas bostäder och plats för verksamheter i hela kommunen för att Svenljunga ska kunna utvecklas. Bostadsutbudet behöver anpassas efter behov och efterfrågan. För att få nya invånare i kommunen samt möjlighet att skapa flyttkedjor krävs en balans i utbudet av bostadstyper. Den större delen av bostäderna i kommunen finns i småhus. Utvecklingen av bebyggelse ska ske tillsammans med kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning.

För att skapa en hållbar ortstruktur i kommunen är orterna indelade i kärnor: regional, kommunal och lokal.

Regional kärna är en utvecklingsort för bebyggelse, verksamhets- och serviceutveckling i kommunen. En regional kärna är en viktig serviceort med allsidig service för övriga orter och landsbygden i kommunen. Det finns tillgång till mycket god kollektivtrafikförsörjning.

En kommunal kärna är en prioriterad ort för tillkommande bebyggelse. En kommunal kärna har bra förutsättningar för lokalisering av nya bostäder, service och verksamheter. De kommunala kärnorna har tillgång till god kollektivtrafikförsörjning.

En lokal kärna är en mindre ort med förutsättningar för lokalisering av nya bostäder och verksamheter. Orterna ska utvecklas utefter de förutsättningar som finns samt utefter ortens karaktär.

1.1.1 Regionala kärnor

Svenljunga tätort är den kärna i kommunen som pekas ut som regional kärna. Svenljunga tätort har stor betydelse för offentlig och kommersiell service, näringsliv, boende och pendling i kommunen. I Svenljunga tätort finns det en busstation som trafikerar ett flertal busslinjer som man kan nå större delar av regionen ifrån.

1.1.2 Kommunala kärnor

Ny bebyggelse ska i första hand förläggas inom de regionala och kommunala kärnorna eller i nära anslutning till befintlig bebyggelse. Kommunen ska ha en strategisk markreserv för att snabbt kunna tillmötesgå önskemål i samband med nya bostäder och verksamhetsetableringar i dessa kärnor.

Genom att binda ihop kommunala kärnor och Svenljunga tätort med goda kommunikationer kan orterna stödja varandra och gemensamt upprätthålla ett bredare serviceutbud för kommunen som helhet. Med bra kommunikationer kan även övriga tätorter, småorter och landsbygden kopplas till de kommunala kärnorna, och få tillgång till utbudet. Orter som ligger utanför kommungränsen kan även de bidra med viktigt underlag för service, fritidsanläggningar och kollektivtrafik.

Kommunala kärnor.

- Hillared
- Sexdrega
- Överlida
- Mjöbäck
- Östra Frölunda

1.1.3 Lokala kärnor

Kommunens ambition är att dessa orter ska utvecklas i den utsträckning som marknaden efterfrågar. Utvecklingen av bebyggelse ska utgå ifrån kärnans karaktär och förutsättningar. Värdefulla natur- och kulturmiljöer kan bidra till ortens attraktivitet och ska värnas. Samhällsservice ska i första hand erbjudas i närliggande kommunal kärna, och ska tillgängliggöras med hjälp av kollektiva transportlösningar.

Lokala kärnor

- Holsljunga
- Mårdaklev
- Kalv
- Håcksvik

1.1.4 Viktiga funktioner

Viktiga funktioner för bebyggelsens utveckling är service för allmänheten. Det handlar om funktioner som skolor, vård och tillgång till service med mera. Exploatering av ny bebyggelse i form av framförallt bostäder bör planeras med närhet till service. Vid nya bostadsområden så kan frågan om vissa funktioner som t ex. förskola utredas separat vid behov. Den stora delen av servicen finns i Svenljunga tätort med vissa funktioner utspridda i de övriga orterna.

1.1.5 Utvecklingsområde

I översiktsplanen pekas det ut ett utvecklingsområde och det är i den norra delen av kommunen som tillsammans utgör Sandsjön, Lockryd. Sandsjön är ett sommarstugeområde där allt fler hushåll blir permanenta. Lockryd är ett område som bland annat omfattar restaurang, handel och industriområde. Sandsjön tillsammans med Lockryd utgör ett område som kommunen vill utveckla. Det finns goda förutsättningar för att utveckla detta område med närheten till nod och verksamhetsområde Lockryd samt närheten till Borås. Kommunen ser positivt på att utveckla både möjligheter för bostäder, handel och service. Analys av framtida behov i form av service ska ske vid planering av utvecklingsområden.

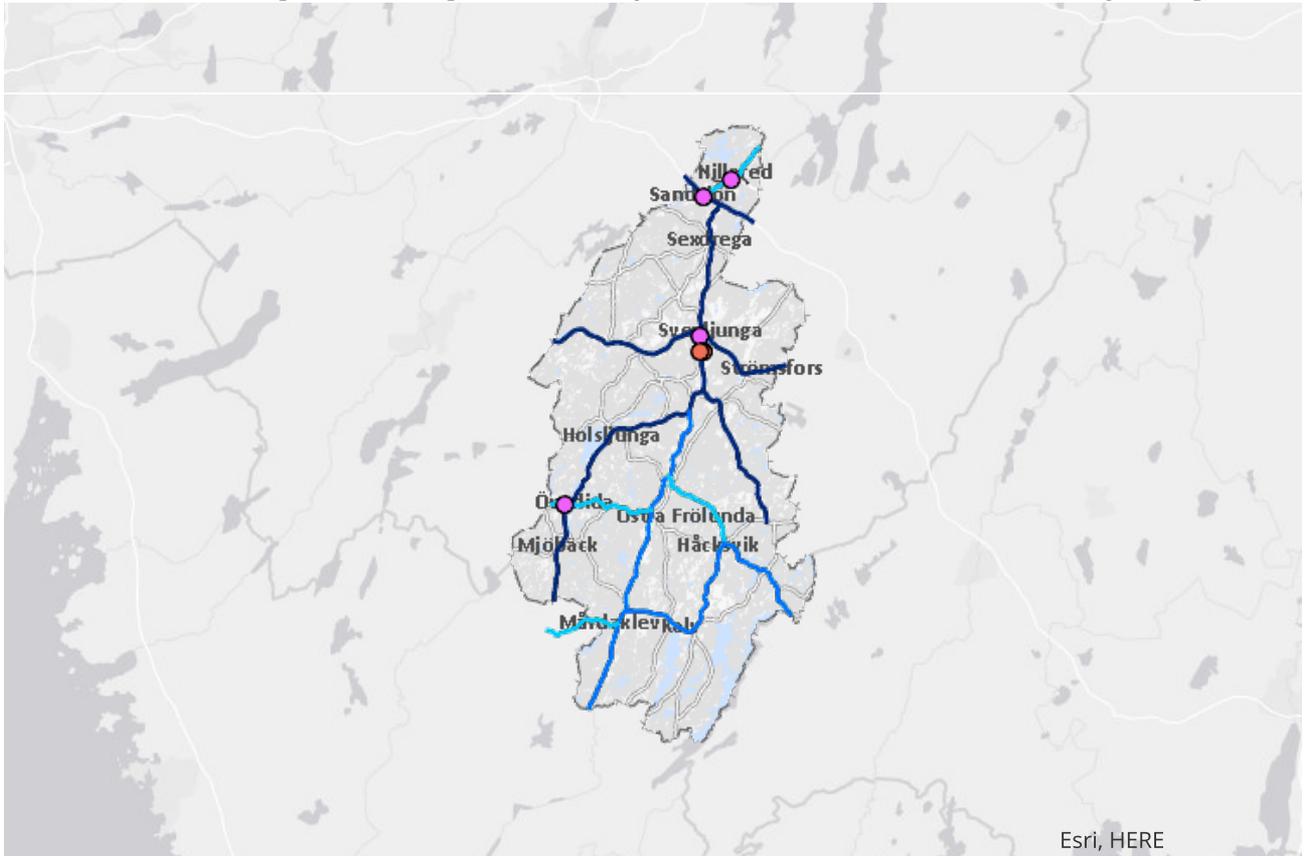
1.1.6 Utvecklingsstråk

Kommunen avser att vara positiv till både kommunala och privata initiativ till byggnation längs med utvecklingsstråken. I översiktsplanen pekas ett utvecklingsstråk ut, det är mellan orterna Överlida- Mjökäck. Syftet med utvecklingsstråket är att utveckla en sammanhängande miljö samt att utveckla kollektivtrafiken och gång- och cykelstråk. De båda orterna ska kunna komplettera varandra när det gäller service, bostäder och arbetsplatser. Tanken är att dessa två samhällen ska växa mot varandra för att kunna dela kommunala och privata investeringar och på så sätt bidra till ekonomisk hållbarhet. Genomförandet av detta utvecklingsstråk skulle bidra med en positiv utveckling av båda orterna.

1.1.7 Strategisk mark för bebyggelseutveckling

För att kunna utveckla våra samhällen behöver vi se strategiskt på kommunens markreserv. Igenom att äga mark kring våra samhällen säkerställer vi att det kan ske en framtida utveckling av våra samhällen. Detta är ett ständigt pågående arbete som behöver underhållas, då markägare i kantzonerna av samhällena behöver veta att kommunen är intresserad av marken om de någon dag vill sälja. Mark som kommun köper in behöver vara i strategiska lägen för att kunna bidra till utvecklingen av våra samhällen och ha närhet till tex. kollektivtrafik, VA och annan infrastruktur som gör det möjligt för kommunen att utveckla orten på platsen.

1.2 Utvecklingsstrategi - Transport och teknisk försörjning

Utvecklingsstrategi Transport

Utvecklingsstrategi punkt - Transport och teknisk försörjning

- Nod
- Viktig funktion

Utvecklingsstrategi linje - Transport och teknisk försörjning

- Kommunal
- Lokal
- Regional

Temat är den grova redovisningen av var transportsystemet bör stärkas genom förbättringar av kollektivtrafik och vägsystem. Transportsystemet ägs till stor del av staten och kommunen. Platserna i temat blir därmed även vad kommunen kommer att driva mot stat och region när t ex kollektivtrafik ska utvecklas och investeringar i vägar ska göras.

1.2.1 Noder

I Svenljunga kommun är det en spridd boendestruktur vilket gör det svårt att täcka hela kommunen med kollektivtrafik. Därför är det viktigt med noder där byte av transportmedel kan ske. Det finns tre noder som är viktiga för kommunen både när det gäller transport av gods men även transport av människor.

Noder

- Busstation Lockryd
- Busstation Svenljunga
- Överlida busstorg

1.2.2 Transportsamband

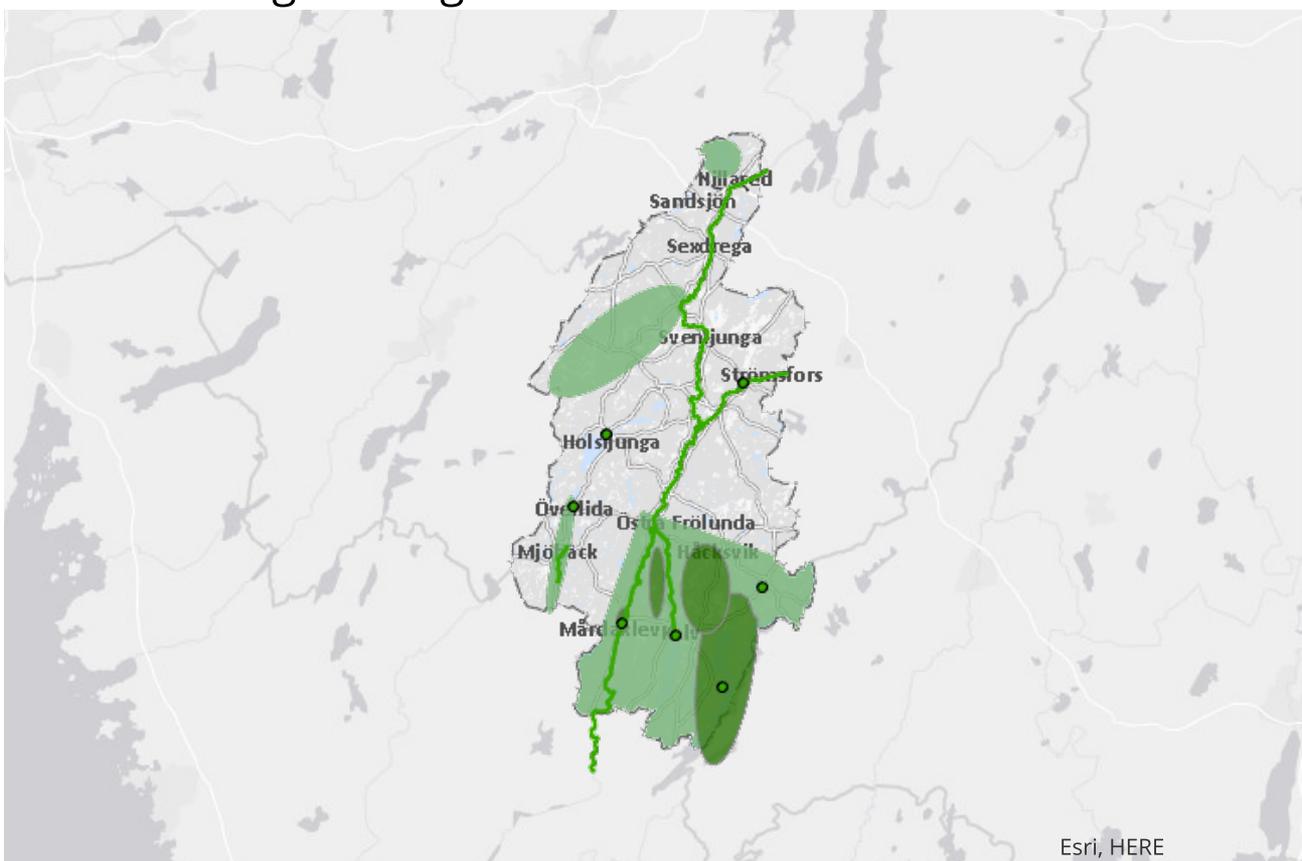
Kommunen kommer att aktivt förslå förbättringar längs Transportsamband gällande vägar och kollektivtrafik och föra fram dem som objekt i olika dialoger. Kommunen kommer vidare att ha en positiv grundsyn till att delfinansiera åtgärder på sträckorna.

En fungerande infrastruktur är viktigt för att kunna bo och verka i hela kommunen. Transportsamband är viktigt att förbättra och behålla en god tillgänglighet och det bör riktas investeringar till transportsambanden samt att kollektivtrafiken bör prioriteras.

1.2.3 Viktiga funktioner

Avloppsreningsverk, vattenreningsverk, vattentorn, återvinningscentral, fjärrvärmeverk och brandstationer är anläggningar som är av stor betydelse för den tekniska försörjningen i Svenljunga kommun.

1.3 Utvecklingsstrategi - Natur och rekreation

Utvecklingsstrategi Natur Rekreation

Utvecklingsstrategi punkt - Natur och rekreation

- Natur och rekreation

Utvecklingsstrategi linje - Natur och rekreation

- Grönt samband

Utvecklingsstrategi yta - Natur och rekreation

- Natur- och rekreationsområde
- Värdekärna

Temat är den grova redovisningen av värden för natur- och rekreationsobjekt som bör utvecklas och värdena säkerställas. Platserna i temat blir därmed vad kommunen avser att tillsammans med näringsliv, föreningar, stat och region driva för utveckling och bevarande.

1.3.1 Natur och rekreationsområden

I Svenljunga kommun finns det en variation av såväl stora biologiska värden som visuella värden och rekreationsvärden. Naturen är en viktig tillgång för kommunen, invånare och besökare. Natur- och rekreationsområden är viktiga, inte bara på lokal nivå, det finns flera naturområden i kommunen som är värdefulla i ett större sammanhang på grund av att de utgör viktiga värdebärare i olika sammanhang.

1.3.2 Värdekärnor

Värdekärnor för natur- och rekreationsområden är den del av större natur- och rekreationsområden där merparten av dessa värden är koncentrerade.

1.3.3 Viktiga funktioner

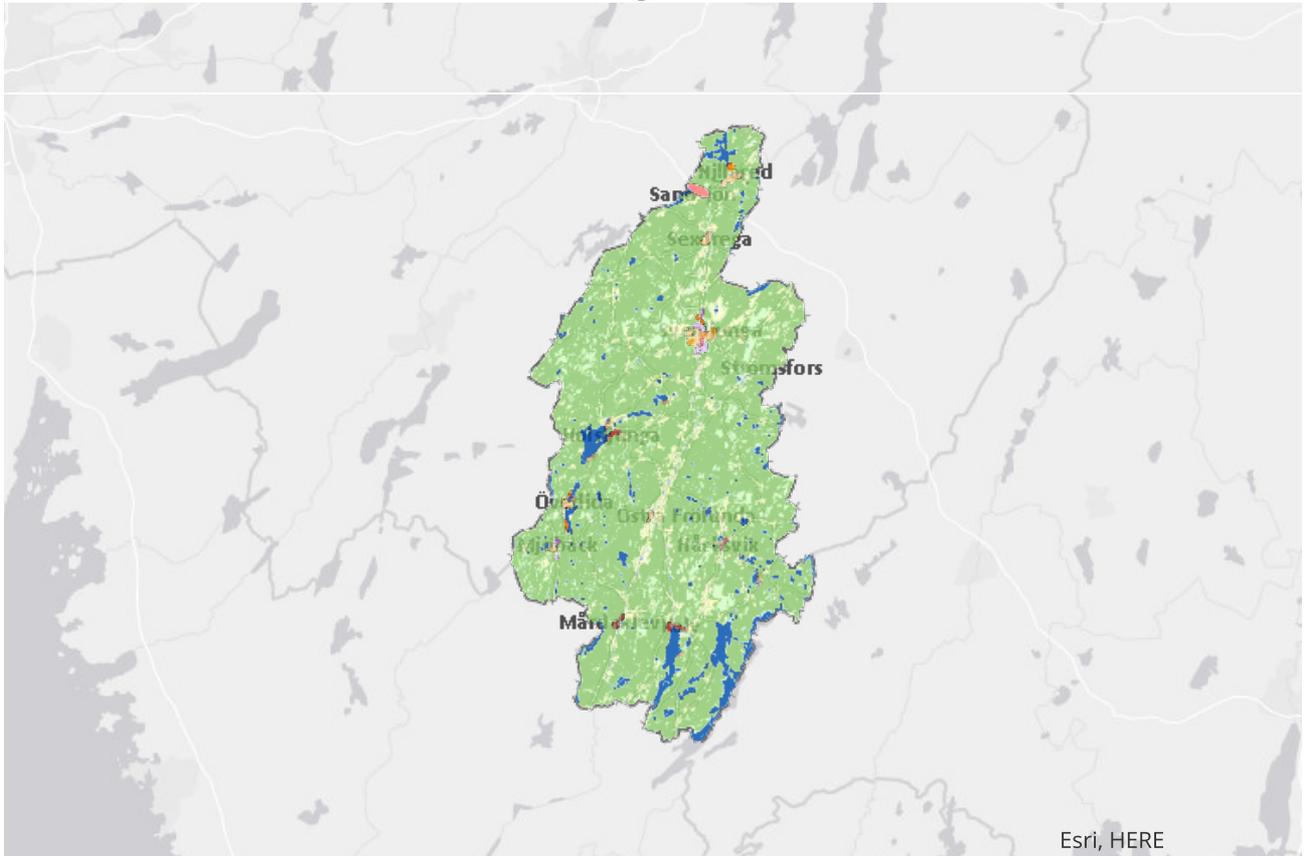
Viktiga funktioner är anläggningar som är av betydelse för utvecklingen av natur- och rekreation. Viktig funktion kan vara till exempel platser som camping, badplatser och idrottsanläggningar. Svenljunga kommun har valt att identifiera större anläggningar som har betydelse för natur- och rekreation vilket gjort att till exempel badplatser inte är identifierade i utvecklingsstrategin.

1.3.4 Gröna samband

Gröna samband visar på områden i Svenljunga kommun som skapar ekologiska sammanhang och utgör en förutsättning för att bevara landskapets biologiska mångfald och främja ekosystemtjänster. Gröna samband skapar också förutsättningar och värden för rekreation.

Den ekologiska statusen i Ätran bedöms vara måttlig och behöver förbättras och de gröna sambanden bör stärkas kring Ätran.

2. Mark- och vattenanvändning

Markanvändning Tätort

Markanvändning Tätort

- Tätort
- Tätort/ Ny
- Utvecklingsområde

Markanvändning
Verksamheter

Markanvändning
Verksamheter

- Utvecklingsområde
- Verksamheter
- Verksamheter/ Ny

Markanvändning Lokal
Kärna

Markanvändning Lokala
kärnor

- Lokal kärna

Markanvändning Natur

Markanvändning Natur

- Natur/
Jordbruksmark
- Natur/ Skog
- Natur/ Tätortsnära
- Natur/ Öppen mark

Markanvändning Vatten

Markanvändning Vatten

- Vatten

Markanvändning LIS

LIS-områden

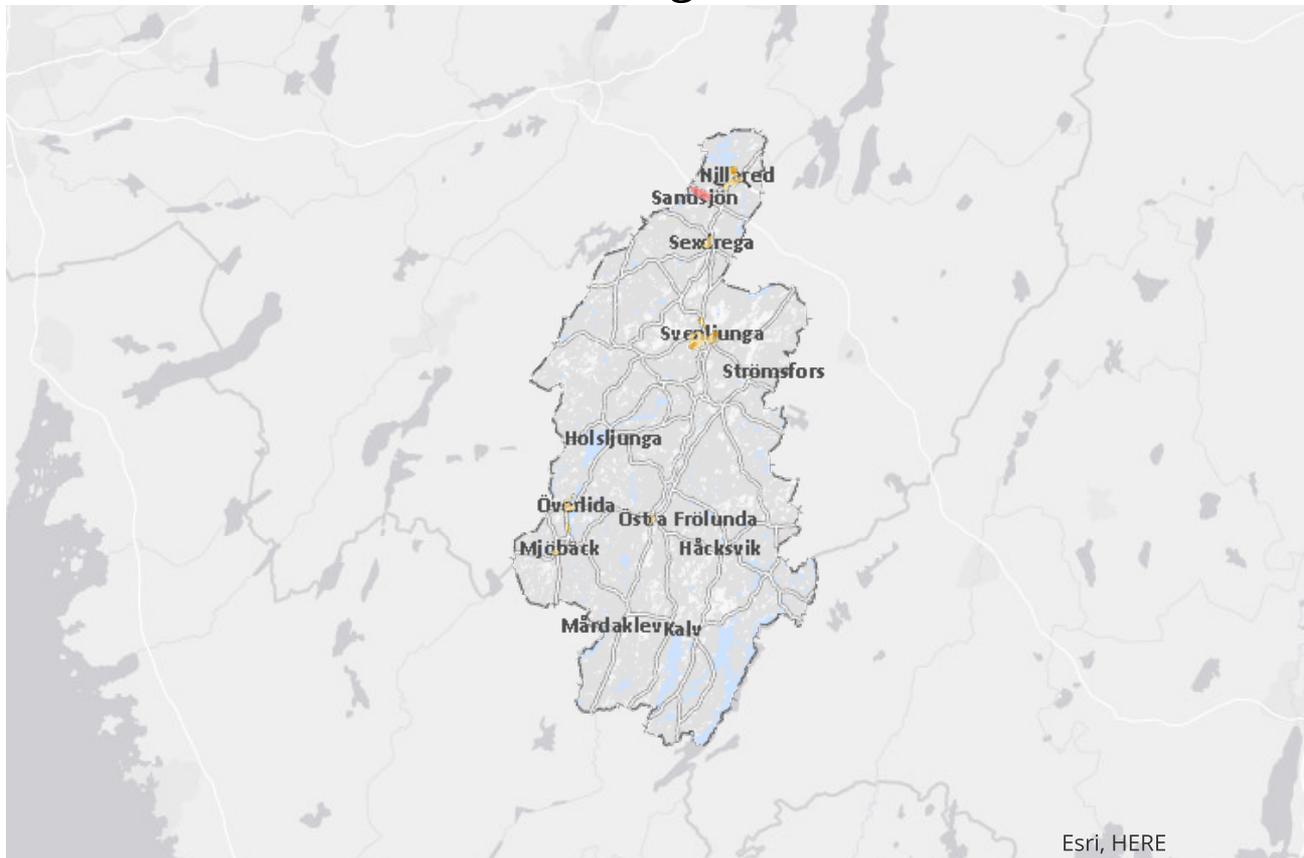
-

Huvuddragen i kommunens syn på den framtida användningen av mark- och vatten redovisas i kartan. Den utgår från kommunens vision och utvecklingsstrategier. En viktig utgångspunkt är att den mångfald av värden som finns i kommunen ska utvecklas på ett hållbart och balanserat sätt, tillsammans med prioriterade nationella och regionala mål för samhällsutvecklingen exempelvis god bebyggd miljö och ett rikt djur- och växtliv.

Bebyggelsen ska av hållbarhetsskäl i första hand utvecklas genom förtätningen och i anslutning av befintliga bebyggelsegrupper. Undantag är de utvecklingsområden och utvecklingsstråk som framgår i kartan Utvecklingsstrategi där kommunen kommer att vara positiva till bebyggelseutveckling.

Kommunens mål är att en funktionsblandad bebyggelse ska utvecklas i de regionala och kommunala kärnorna. En viktig uppgift för kommunen är att inom kärnorna uppdatera äldre detaljplaner så att detaljplanerna är mer anpassade för dagens behov samt att skapa en planberedskap. En planberedskap är viktigt för att kunna erbjuda ett brett utbud av tomter för boende och verksamheter. Planarbete ska prioriteras till regionala- och kommunala kärnor samt utvecklingsstråk och utvecklingsområden

2.1. Mark- och vattenanvändning - Tätort

Markanvändning Tätort

Markanvändning Tätort

- Tätort
- Tätort/ Ny
- Utvecklingsområde

I Svenljunga kommun finns ett varierat utbud av orter i olika storlek, varje ort med sina platsspecifika förutsättningar. Tätortsbebyggelse och tätortsliknande bebyggelse inom orter används i huvudsak för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet. Tätort omfattar även trafik- och parkeringsytor och parker.

Kommunal mark och detaljplaner för ändamålet tätort finns i samtliga orter och kommer primärt kompletteras i de regionala- och kommunala kärnorna. Det måste finnas bostäder och plats för annan verksamhet inom kategorin tätort för att Svenljunga kommun ska kunna utvecklas.

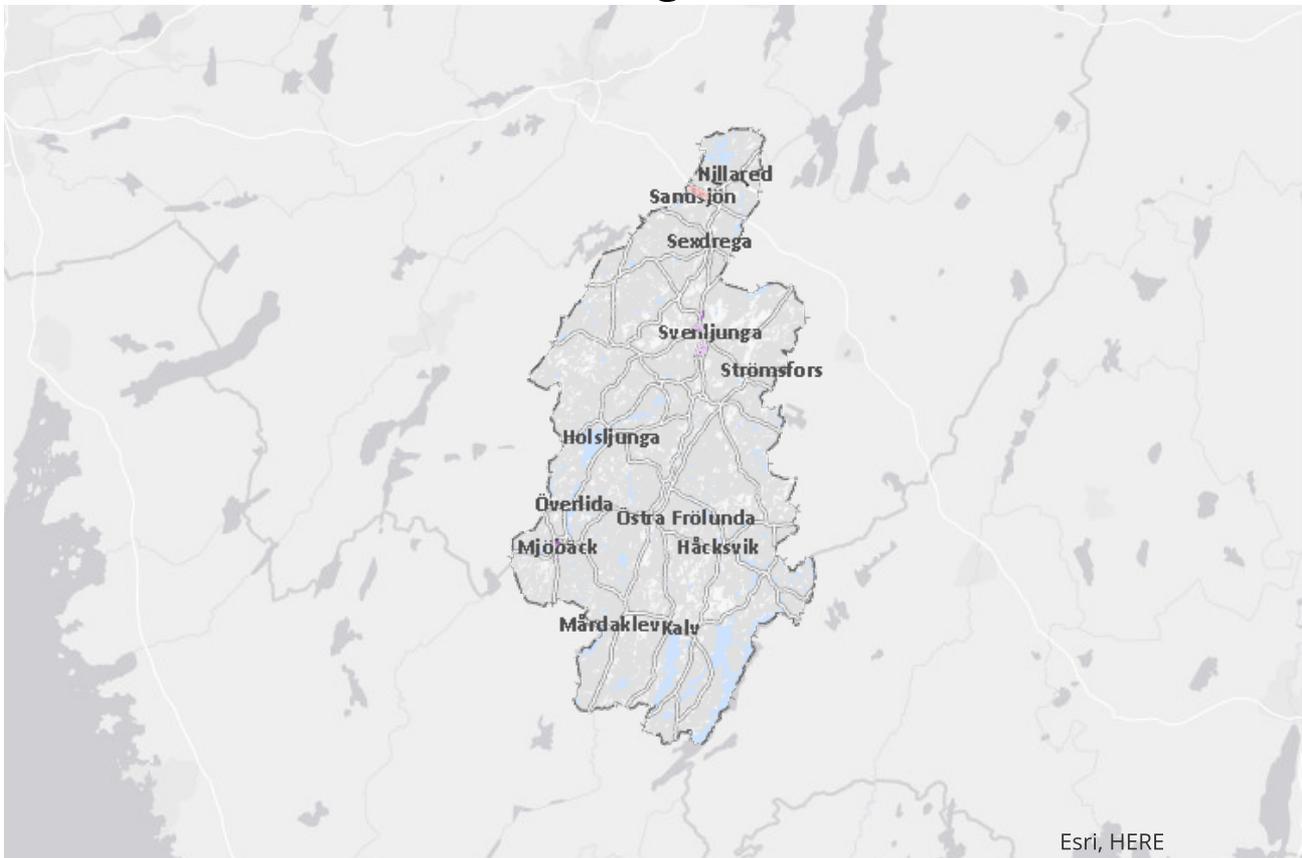
En förtätning av befintliga miljöer är positivt ur såväl social, ekologisk som ekonomisk synvinkel. Det ger goda möjligheter att nyttja befintlig infrastruktur och service och bidrar till en mer sammanhållen bebyggelse. Dock är

det viktigt att beakta grönstrukturen vid förtätningar för att säkerställa att dess värden bevaras. Nya bostäder bör prioriteras i anslutning till befintliga bostäder och med närhet till allmänna kommunikationer och service. Det underlättar för invånare att välja hållbara färdsätt som att promenera, cykla och ta bussen framför att använda bilen, vilket gynnar såväl samhället som folkhälsan.

Utbudet av bostäder måste anpassas till behov och efterfrågan. Det måste finnas tillgång till goda boendemiljöer för alla kategorier av människor, i alla inkomstlägen och med olika grader av fysisk förmåga för att målet om en god bebyggd miljö ska kunna uppnås.

I kartan redovisas regionala och kommunala kärnorna Svenljunga, Hillared, Sexdrega, Överlida, Mjölback och Östra Frölunda. I tätort föreslås en viss förtätning och komplettering inom kärnorna men även ny stadsbygd på obebyggd mark. Vid planering av ny tätort utgår kommunen ifrån att viktiga målpunkter inom orten ska kunna nås med gång- och cykeltrafik.

2.2 Mark- och vattenanvändning - Verksamheter

Markanvändning Verksamheter

Markanvändning Verksamheter

- Utvecklingsområde
- Verksamheter
- Verksamheter/ Ny

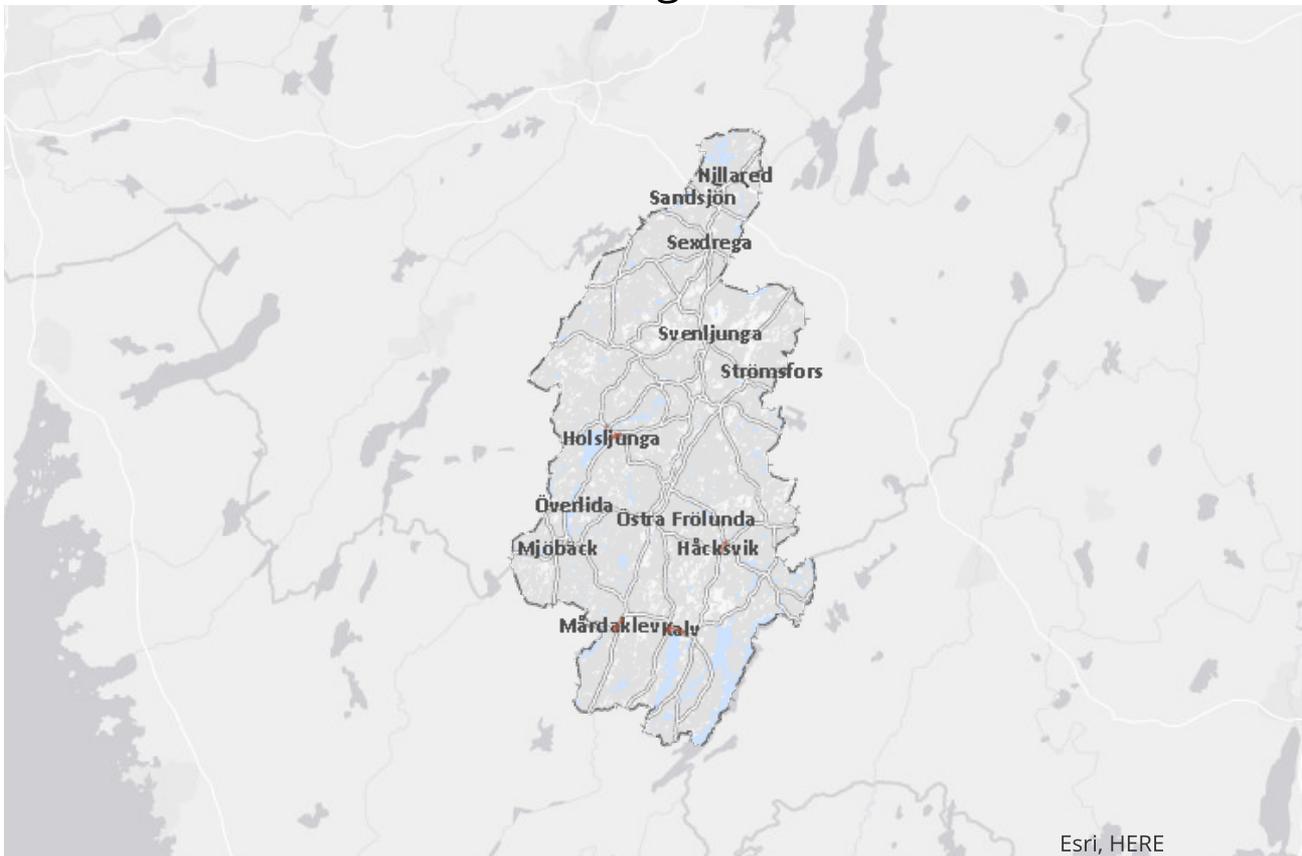
För att ett livskraftigt näringsliv ska ha möjlighet att etablera sig och utveckling av redan befintliga verksamheter ska kunna ske i kommunen krävs planberedskap för nya verksamheter.

Områden för verksamhet kan vara verksamheter som kan vara störande, miljöpåverkande, ytkrävande eller som genererar tung eller stor mängd trafik. I kommunen finns det idag mark reserverad för verksamhet på olika platser. Framför allt i Lockryd i den norra delen av kommunen finns det område för verksamheter. Det finns även ledig mark för verksamheter i Svenljunga tätort, Hillared, Holsljunga och Mjölback.

I Mjöbäck föreslås utbyggnad för verksamheter i anslutning till befintligt verksamhetsområde. Även söder om Mjöbäck samhälle så föreslår översiktsplanen ett område för verksamheter. I Svenljunga tätort finns det mark på Prästgårdet, Bergsäter och norr om Ätran vid väg154 för utbyggnad av verksamheter. En mindre utbyggnad föreslås vid Spolaregatan i den norra delen av tätorten.

Vid exploatering av verksamheter i Lockryd, Mjöbäck och Svenljunga tätort önskar Trafikverket ett helhetsgrepp över trafikallsträngen och dess effekter.

2.3 Mark- och vattenanvändning - Lokala kärnor

Markanvändning Lokal Kärna

Markanvändning Lokala kärnor

■ Lokal kärna

Utöver de regionala och kommunala kärnorna finns det i kommunen flera mindre orter med utvecklingspotential. På markanvändningskartan är de markerade som lokala kärnor, där utveckling av bostäder och verksamheter sker i takt med efterfrågan och utefter ortens förutsättningar.

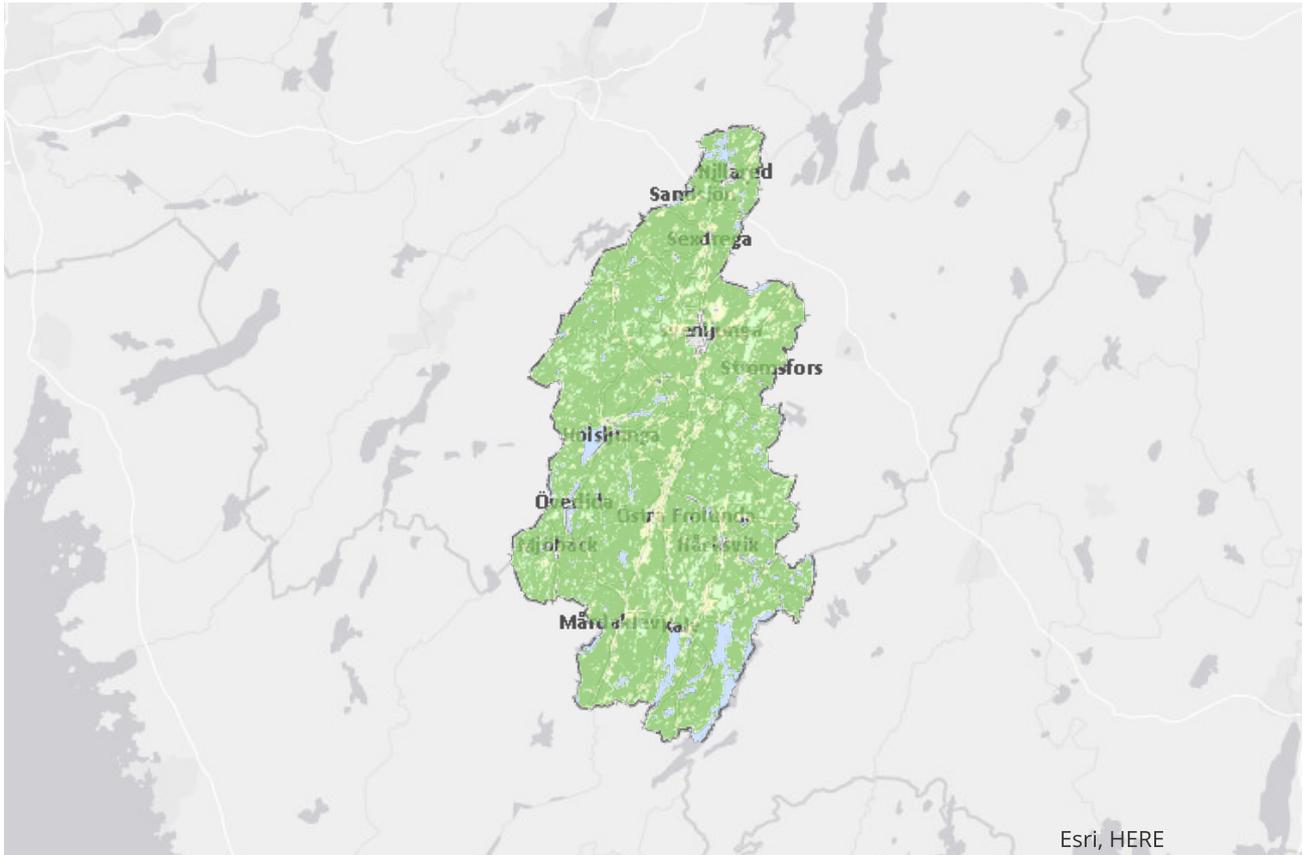
Bebyggelseutveckling bör ske i anslutning till redan befintlig bebyggelse. Ett tillskott av bebyggelse skulle kunna medföra ett ökat underlag för kollektivtrafik i de lokala kärnorna. Ett ökat byggande i de lokala kärnorna kan även ge ett ökat underlag för den service som finns i de kommunala kärnorna. Det ska finnas kommunala tomter till försäljning i de lokala kärnorna.

Lokala kärnor

- Holsljunga
- Mårdaklev
- Kalv

- Håcksvik

2.4 Mark- och vattenanvändning - Natur

Markanvändning Natur

Markanvändning Natur

- Natur/ Jordbruksmark
- Natur/ Skog
- Natur/ Tätortsnära
- Natur/ Öppen mark

2.4.1 Natur - Tätortsnära

I begreppet natur tätortsnära ingår platser så som parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsnära miljö, närrekreation samt anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Tätortsnära natur har stor betydelse för orternas framtida utveckling och invånarnas välbefinnande.

Den närnatur som kombinerar flera olika värden är särskilt betydelsefulla ur ett hållbarhetsperspektiv. Tätortsnära natur kan skapa utrymmen för ett rikt växt- och djurliv och bidra med viktiga ekosystemtjänster, till exempel ett bra närklimat, god luftkvalitet och ytor som kan ta emot regn och smältvatten som rinner av från hårdgjorda ytor. Denna grönstruktur ger samtidigt utrymme för lek, motion och rekreation och kan fungera som mötesplats och kommunikationsyta. Generellt finns det god tillgång till gröna områden i alla orter. Med bra samband mellan grönområden ökar invånarnas möjligheter att använda sig av dem.

Förekomsten av sammanlänkade skyddade naturområden är förutsättningen för den biologiska mångfalden. Inom tätorterna och i närhet till bebyggelse ska vi behålla eller skapa nya grönområden för att skapa en god bostadsmiljö. I kommunens planering är det viktigt att behålla och öka sammanhängande grönområden inom tätorterna.

Samtliga av kommunens orter har naturmark nära tätorten, i vissa orter finns det anlagda parker och motionsspår.

2.4.2 Natur - Öppen mark

I områdena Öppen mark ingår obrukad mark, småbrutenmark med bostadsbebyggelse, fritidshusområden och småorter samt bybildningar. Svenljunga är till ytan en stor kommun och större delen av invånarna bor på lands eller glesbygd. Inom dessa områden kan det finnas mark som är brukningsvärd.

2.4.3 Natur - Jordbruksmark

Jordbruksmarken i Svenljunga kommun är uppbruten i mindre enheter. Ur naturvårdssynpunkt och med hänsyn till den biologiska mångfalden har jordbruksmarken en viktig roll i kommunen och för dem som är aktiva jordbrukare. Det måste finnas utrymme för de areella näringarna att utvecklas för att hålla landsbygden levande. Kommunen har en restriktiv syn på exploatering på jordbruksmark.

Byggande på brukningsvärd jordbruksmark ska inte ske annat än om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov kan inte tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk enligt 3 kap § 4 MB. Enstaka bostadshus på brukningsvärd jordbruksmark kan inte ses som ett väsentligt intresse.

I kartan redovisas jordbruksmark och kommunens ställningstagande kring jordbruksmark. Definition av jordbruksmark är svårtolkad och kommunen redovisar i kartan brukad jordbruksmark (jordbruksblock). Potentiellt brukbar och befintlig jordbruksmark ska inte tas i anspråk för bebyggelse eller annan markanvändning så länge det inte kan anses som ett väsentligt samhällsintresse.

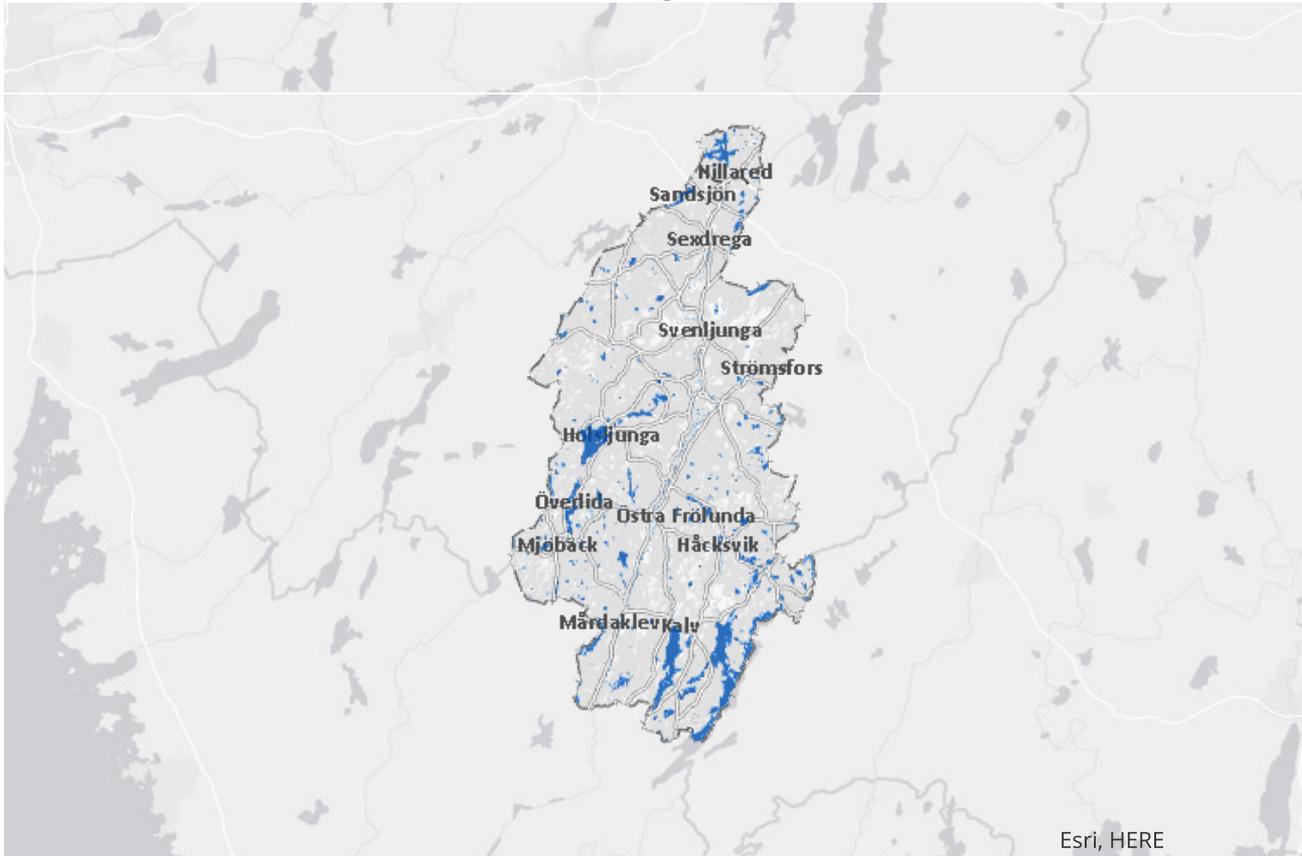
2.4.4 Natur - Skog

Svenljunga är en kommun med mycket skogsmark där skogsproduktion är en viktig näring för både markägare och näringsidkare. Kommunen består av 70% produktiv skogsmark. Den största delen består av barrskog, men i södra delen av kommunen finns områden med lummig lövskog. Skogen erbjuder bland annat unika livsmiljöer för olika djur- och växtarter. Den är också en viktig källa till förnybara råvaror och är värdefull för friluftsliv och rekreation. Skogsbruket är en areell näring av stor betydelse både nationellt och för vår kommun. Skogsmark har likt jordbruksmark skydd enligt miljöbalken hushållningsbestämmelserna i 3 kap. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas från åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Svenljunga kommun ägde (2018) 1357 hektar mark varav 996 ha produktiv skogsmark. En stor del av denna skogsmark är belägen nära och omkring kommunens alla tätorter. Många människor nyttjar skogen på olika sätt och ser olika värden i skogen. Vissa människor vill använda skogen för rekreation, en plats för lugna promenader, kanske i kombination med svampplockning. Andra nyttjar skogen för idrott och andra aktiviteter, medan vissa ser skogen som en inkomstkälla. Skogen är också viktig för biologisk mångfald och många hotade arter är knutna till skogsekosystem. För Svenljunga som en offentlig ägare av skogsmark är det viktigt att ta hänsyn till alla dessa intressen och värden i skogen. Hur kommunen ska hantera sitt skogsinnehav fastställs i en skogsstrategi som tas fram och kommer att fastställas i samband med översiktsplanens antagande.

De områden som redovisas i kartan vad gäller natur – skog redovisar all skog i Svenljunga kommun.

2.5 Mark- och vattenanvändning - Vatten

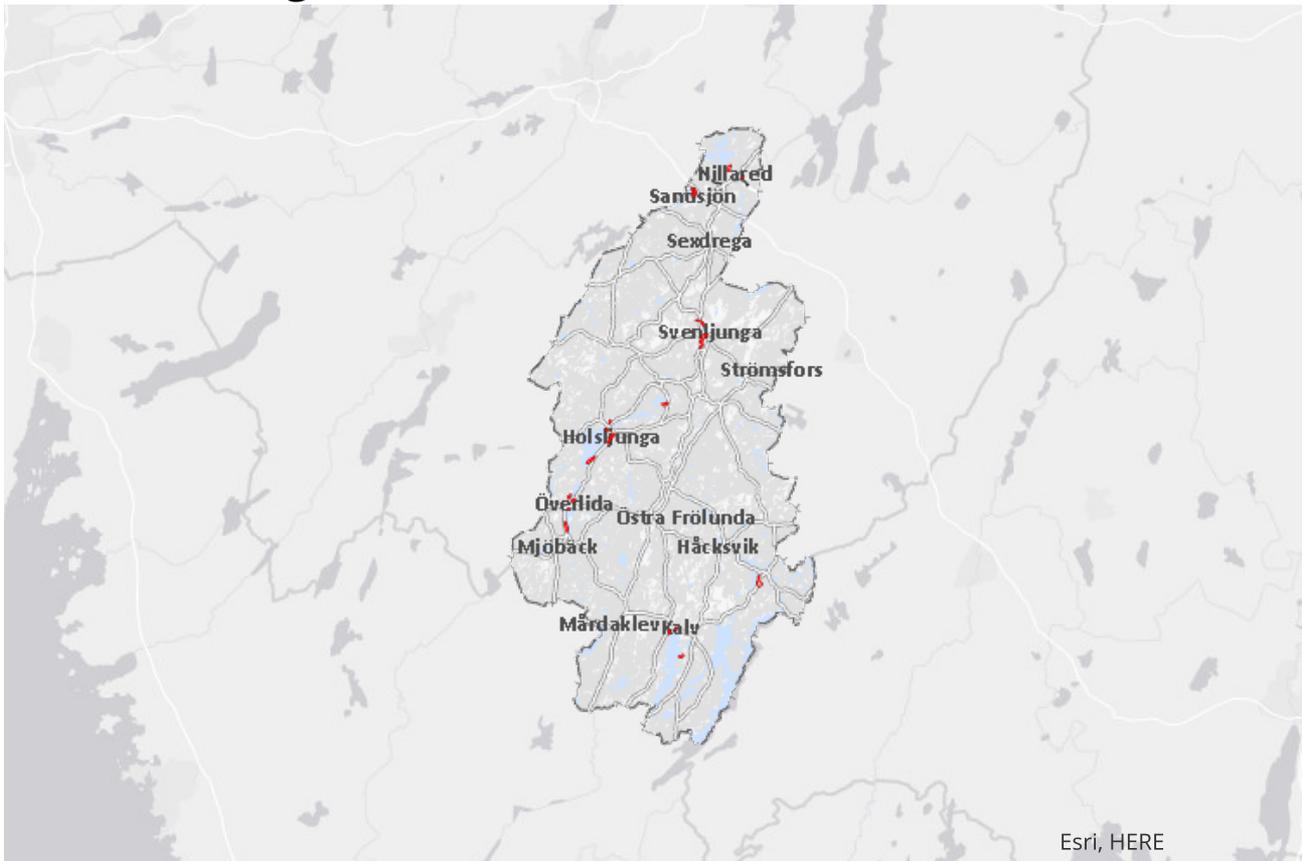
Markanvändning Vatten

Markanvändning Vatten

■ Vatten

Det finns cirka 300 sjöar i kommunen. Inga nya större anläggningar föreslås i Vattenområden. Om nya anläggningar planeras att anläggas till, exempel vattenkraft så får inte djur- och växtliv och övriga naturvärden påverkas negativt. Utbyggnad av mindre bryggor och anläggningar kan bli aktuellt och prövas i varje enskilt fall. I Svenljunga kommun finns det ett flertal åar som rinner igenom eller endast bitvis rinner igenom kommunen. Ån Ätran är det största vattenstråket som rinner igenom kommunen. Ätran är även ett mellankommunalt intresse då ån rinner igenom fler kommuner. Högvadsån är också en å som har ett högt värde och pekas ut som en värdekärna i kommunens utvecklingsstrategi.

2.6 Mark- och vattenanvändning - Landsbygdsutveckling i strandnära läge - LIS

Markanvändning LIS

LIS-områden

Genom att peka ut LIS- områden utökas möjligheten till attraktiva boenden i strandnära lägen vilket kan skapa förutsättningar till befolkningstillväxt. Syftet är att gynna åtgärder som långsiktigt antas ge positiva sysselsättningseffekter och som antas bidra till att upprätthålla och förbättra serviceunderlaget. Syftet är också att utöka möjligheter för andra typer av åtgärder som bidrar till landsbygdsutveckling, exempelvis anordningar för friluftsliv och turism. De avgränsade LIS- områdena i denna plan utesluter inte landsbygdsutveckling i områden som ligger utanför strandskyddade områden.

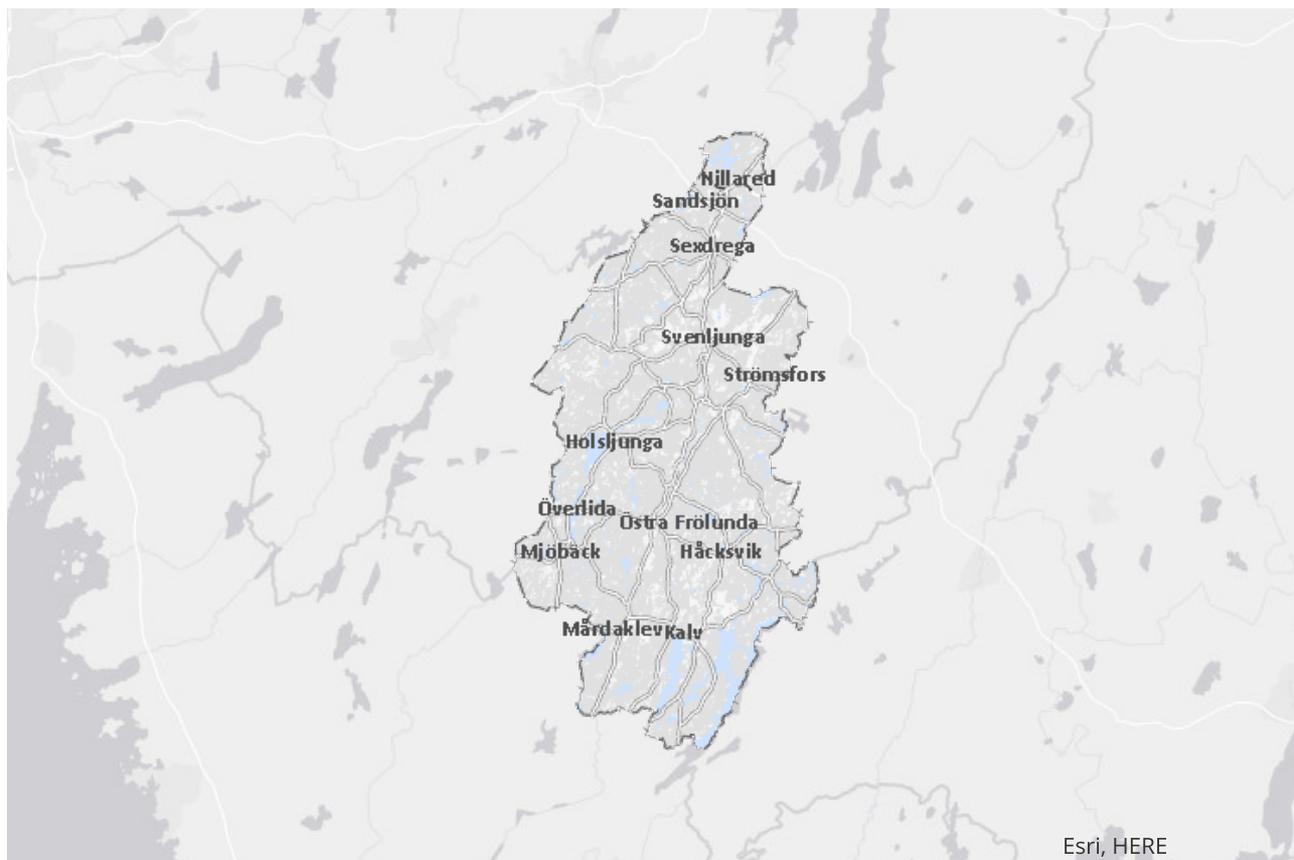
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen redovisas i kartan. Utpekandet av LIS- områdena ska vara vägledande i det kommunala arbetet med strandskyddsfrågor och för fastighetsägare, exploatörer och kommuninvånare för att informera om möjligheter att utveckla markanvändning i dessa områden. Särskilda skäl i enlighet med miljöbalkens 7 kap 18 c § tillämpas på de områden där dispenser eller upphävande av strandskyddet är aktuellt. LIS – områden kan inte pekas ut i fördjupade översiktsplaner eller i detaljplaner.

Områden som pekas ut som LIS- områden innebär inte ett ställningstagande från kommunens sida om att området ska exploateras. Ett LIS- område innebär inte att strandskyddet är upphävt eller att dispens inte behöver sökas. Prövning sker alltid i det enskilda ärendet.

Hänsyn och värden

Den här berättelsen skapades med *Esri Story Map-journal*.

Läs den interaktiva versionen på webben på <https://svjk.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=febbca8823914a35ae5609bbfbb697d8>.

Här redovisas områden med särskilda kvaliteter eller andra förhållanden som det bör tas hänsyn till vid exempelvis detaljplaner och bygglovsprövning. För varje område anges vilken typ av värde som finns eller vilken hänsyn som bör tas.

3. Transportsystem (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

4. Riksintressen (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

5. Naturmiljö (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

6. Kulturmiljö (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

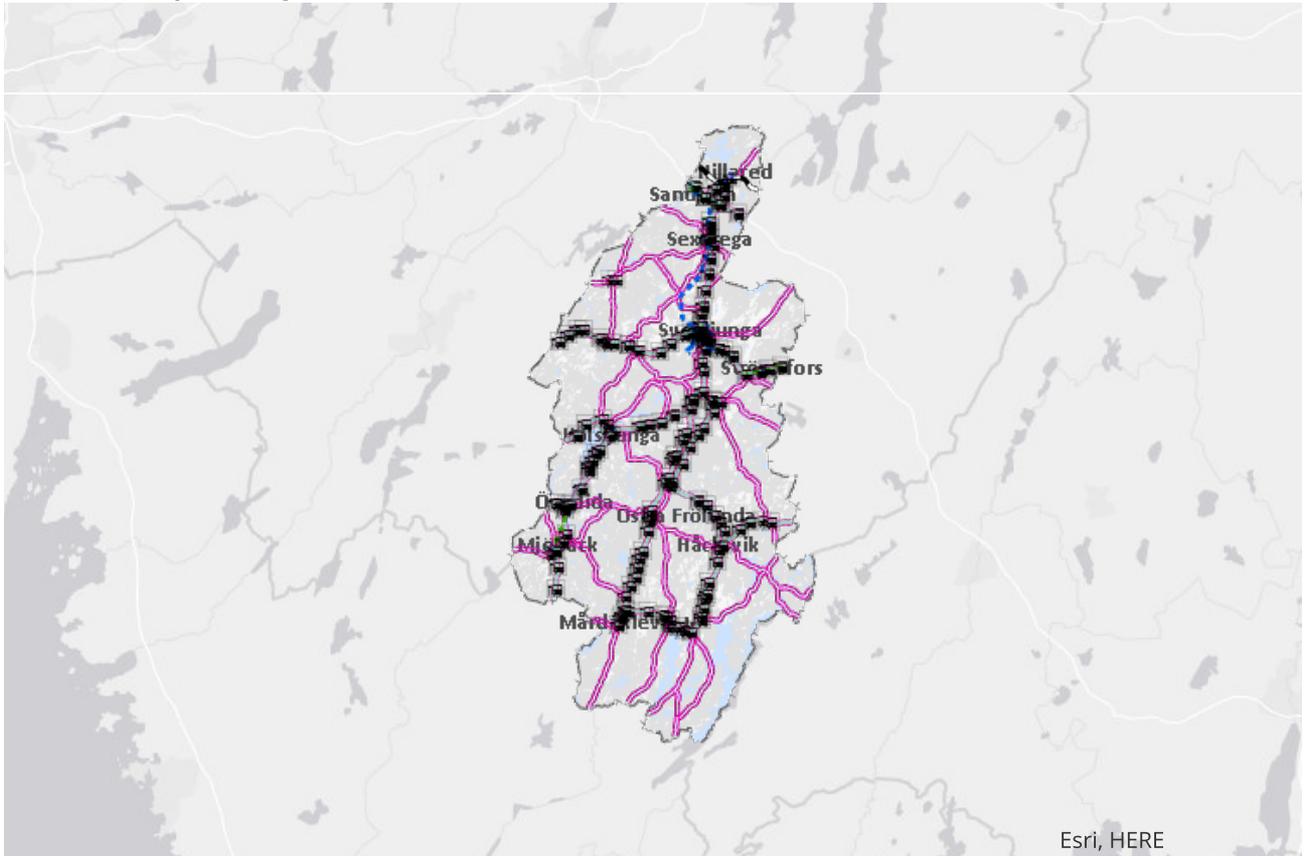
7. Friluftsliv (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

8. Samhällsviktiga funktioner (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

9. Miljö, Hälsa och säkerhet (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

10. Miljö kvalitetsnormer (länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen)

3. Transportsystem

Transport

Transportpunkt

 Kollektivtrafik

Transportlinje

- Gång- och cykeltrafik - Ny
- Gång- och cykeltrafik - Befintlig
- Järnväg - Befintlig
- Kollektivtrafikstråk - Befintlig
- Motortrafik - Ny
- Motortrafik - Befintlig

Kommunikationerna blir allt viktigare i dagens samhälle. Idag handlar kommunikationer om mer än bara vägar och järnvägar. Det kan även handla om till exempel möjligheten att ha bra fungerande datanät, vilket ger möjlighet för distansarbete och resfria möten.

Att kunna kombinera olika transportslag och kunna använda det bästa alternativet är därför önskvärt för att uppnå ett så effektivt transportsystem som möjligt. "Hela resan perspektivet" måste beaktas i planeringen av vår transportinfrastruktur och där bytespunkter som till exempel busstationer blir en allt viktigare del i ett hållbart transportsystem.

Nedan redovisas information om vad respektive objekt innebär. För vägledning, klicka på respektive objekt i kartan.

3.1 Kollektivtrafik

Västtrafik ansvar för kollektivtrafiken i kommunen. Det finns idag ett antal busslinjer med varierande turtäthet. De norra och de centrala delarna av kommunen har högre turtäthet och högre täckningsgrad av busshållplatser medan den södra delen av kommunen har något mindre bra kollektivtrafikmöjligheter med lägre turtäthet och täckningsförmåga.

För att minska trafikens miljöbelastning samt belastning på vägarna vill kommunen förbättra möjligheterna till att resa kollektivt i hela kommunen, både inom och till och från kommunen genom en ökad tillgänglighet till kollektivtrafiken.

Kommunen ska bidra till att kollektivtrafikstråk utvecklas och koppla samman olika resealternativ genom att utveckla noder och utveckla närtrafiken i kommunen. Kollektivtrafiken bör även anpassas till de intressen och behov som finns hos invånarna.

3.2 Gång- och cykeltrafik

Svenljunga kommun eftersträvar en hållbar utveckling och i detta ses gång- och cykelförbindelser som relevant i syfte att förbättra såväl-, hälso- och ekonomiska aspekter. Gång- och cykelförbindelser finns till viss del utvecklade i tätorterna, men med relativt enkla ingrepp antas detta kunna förbättras. Även gång- och cykelbanor mellan tätorterna är frågor som är relevanta att utveckla.

Utbyggnation av kommunens gång- och cykelnät pågår kontinuerligt.

Kommunen ser väl fungerade gång- och cykelvägar som ett led mot att minska miljöpåverkan, folkhälsoarbetet, tillgängligheten och besöksnäringen. I Svenljunga tätort finns det idag ett fungerande vägnät och cykelled mellan Svenljunga och Hillared på den gamla banvallen. Ett vägnät som skapar goda livsmiljöer och tillgänglighet både till vardag och på fritiden ger möjligheter att attrahera och motivera en ökad användning av både gång och cykel som alternativ till bilresandet. Detta bör ske där det är möjligt och avstånden eller landskapet inte utgör ett hinder.

3.3 Vägar

Svenljunga kommun är beroende av in- och utpendling vilket gör att vägnätet är viktigt för kommunen. Det är främst tre vägar som bär huvudflödena av trafiken i kommunen. Dessa ska kommunen ta hänsyn till vid planering och exploatering.

Väg 27

Vägen passerar Lockryd innan den går vidare in i Borås kommun. Väg 27 går mellan Göteborg och Karlskrona. Även om väg 27 endast passerar i den norra delen av kommunen är det ett viktigt kommunikationsstråk för Svenljunga kommun.

Väg 154

Väg 154 passerar igenom hela kommunen och binder ihop Falkenberg och väg 27 norr om Sexdrega. Väg 154 passerar tätorterna Mjöbäck, Överlida, Holsljunga, Svenljunga tätort och Sexdrega innan den ansluter till väg 27. Väg 154 bär den största delen av vardagstrafiken av kommunens vägar med väg 27 som undantag och är ett av de viktigare kommunikationsstråken i Svenljunga kommun.

Väg 156

Väg 156 passerar igenom kommunen i öst- och västlig riktning. Väg 156 går mellan Härryda, öster om Göteborg och Norra Unnaryd sydväst om Jönköping där vägen ansluter till väg 26. Väg 156 har tredje högsta trafikflöde av kommunens vägar. Kommunen tillsammans med Trafikverket genomför en ÅVS för väg 156 i de centrala delarna av Svenljunga tätort under 2017-2018.

Övriga vägar

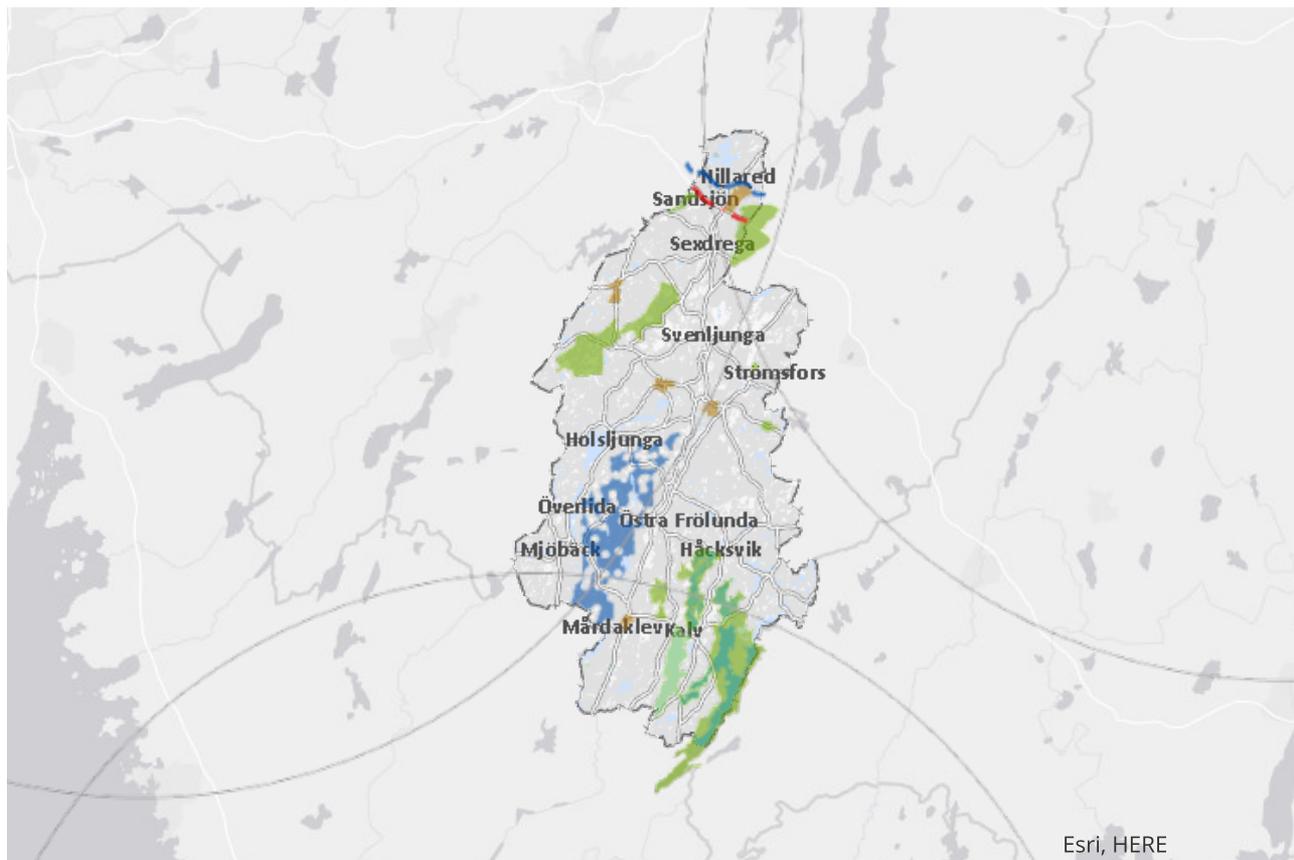
Många kommuninvånare pendlar med bil varje dag till och från Svenljunga kommun, antingen till arbetsplatser inom kommunen eller till arbetsplatser utanför kommunen. Utöver de tre stora kommunikationsstråken finns det antal andra vägar som är viktiga för kommunen. De större vägarna tillsammans med de mindre länsvägarna formar den grundläggande vägtrafikstrukturen i kommunen. Inom tätorterna är huvudsakligen kommunen väghållare. I kommunen finns det även ett stort nät av enskilda vägar.

3.4 Järnvägar

I kommunens norra del passerar kust till kustbanan som går mellan Göteborg och Kalmar.

Hillared är utpekad som stationsort i Västtågsutredning som är framtagen av Västra Götalandsregionen. Svenljunga kommun ställer sig positiv till ett tågstopp i Hillared förutsättning att att möjligheterna avseende den totala tillgängligheten till kollektivtrafik inte påverkas negativt.

4. Riksintressen

Riksintresse

Riksintresse linje

--- Kust till Kust banan

— Väg 27

Riksintresse ytor

■ Friluftsliv

■ Kulturmiljö

□ MSA-yta

■ Naturvård

■ Naturvård, Natura 2000-område

■ Vindkraft

Riksintressen är områden eller funktioner i den fysiska miljön som har betydelse för hela landet. De pekas ut i miljöbalken och kan vara av två slag: riksintresse för ett visst ändamål eller riksintresse för ett geografiskt område.

Centrala myndigheter beslutar vilka områden som är av riksintresse för särskilda ändamål, medan riksdagen beslutar om geografiska områden av riksintresse. Natura 2000-områden är också av riksintresse. Riksintressen

ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada eller försvåra utnyttjandet av dem. Alla kommuner ska i sina översiktsplaner redovisa hur det ska gå till.

Ny eller förändrad användning av mark- och vattenområden i ett riksintresseområde måste gå att kombinera med de värden som finns i riksintresset. Där flera olika riksintressen överlappar varandra ska det intresse som bäst främjar en långsiktig hushållning ges företräde. Totalförsvaret har alltid företräde. I Svenljunga kommun finns riksintressen för följande ändamål:

- *Riksintresse naturvård*
- *Natura 2000- områden*
- *Riksintresse kulturmiljövård*
- *Riksintresse för friluftsliv*
- *Riksintresse för kommunikationer*
- *Riksintresse för vindbruk*

4.1 Riksintresse naturvård

Områden av riksintresse för naturvård är ett urval av områden med de bästa exemplen på landskapstyper, naturtyper och andra naturvärden som är karakteristiska för landets olika geografiska regioner. Inom områden som är av riksintresse för naturvärden ska särskild hänsyn tas så att miljöerna inte skadas på sådant sätt att riksintresset inte påverkas negativt. Nedanstående plaster omfattas av riksintresse för naturmiljö.

- Storemossen- och Hestramossen

Storemossen och Hestramossen är en stor och mångformig sluttande mosse. Området är förhållandevis orört och är representativt för den naturgeografiska regionen. Den norra delen är särpräglad med ett solfjäderformat mönster av dräneringstråk mellan mosseytorna.

- Tittebo

Representativt odlingslandskap med inslag av naturbetesmark med blandlövhage, öppen hagmark och annan träd- och buskbärande hagmark. Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som slåttergubbe, darrgräs, ängsstarr, kattfot, slåtterblomma och jungfru Marie nycklar.

- Vassgårdensområdet

Vassgårdensområdet är ett för västsvenska förhållanden sällsynt stort och väl utvecklat åsnätområde med mellanliggande dödisgröpar. Nyckelområde för tolkningen av isavsmältningens förlopp och mekanism. Bragnumsmossen och Tranåsmossen utgör ett stort myrkomplex som är representativt för den naturgeografiska regionen. Delar av området är skyddat som landskapsbildsskydd.

- Lysjön

Lysjön som är område av riksintresse för naturvård ligger i både Svenljunga- och Borås kommun. Lysjön är representativ och opåverkad klarvattensjö med förekomst av sällsynta blågrönalger av släktet Nostoc. Det finns även förekomst av Flodpärlmussla. Sjön omges av kuperad barr- och blandskogsterräng med visst inslag av jordbruksmark och bebyggelse.

Lysjön får anses som mindre påverkad, främst beroende på avsaknaden av reglering. Tämigen opåverkade omgivningarna samt opåverkade kem-fysförhållanden. Sjön har en mycket hög biologisk funktion och innehar vissa raritetsvärden.

- Fegen

Fegen ingår i Ätrans vattensystem, Lillåns delnederbördsområde och är belägen i Svenljunga, Gislaved- och Falkenbergs kommun. Sjön omges av småkuperad barrskogsterräng med en ridå av lövskog samt inslag av odlad mark. Fegen får anses som påverkad, främst beroende på reglering samt sprängning så att två utlopp nu finns, utsläpp till sjön samt uppströms från industrier och kommunala reningsverk, förändringar av fiskfaunan, omfattande försurningsskador innan kalkning samt ett betydande friluftsliv. Sjön har en mycket hög biologisk

funktion och innehar vissa raritetsvärden. Fegen är av stort vetenskapligt intresse främst på grund av förekomst av den akut hotade vårlekande siklöjan.

- Gnipebo

Representativt odlingslandskap med inslag av naturbetesmark med blandlövhage, samt inslag av äng med hackslått. Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som stagg, stenmåra, darrgräs, svinrot och slåttergubbe.

- Hestra- Hultamossen

Hestra och Hultamossen utgör ett stort, för den naturgeografiska regionen representativt och mångformigt myrkomplex med inslag av svagt välvd mosse, topogent kärr, plåtformigt välvd mosse och mad vid vattendrag. Höga Ornitologiska värden är knutna till madmarkerna.

- Ammamossen- Hästamossen

Ammamossen, Hästamossen och Lommamossen utgör ett stort, relativt orört och mångformigt myrkomplex med ornitologiska kvalitéer. Till området hör också Järnbomossen. Myrtyperna är representativa för den naturgeografiska regionen. Öster om mossarna ligger Trollås by. Trollås by har bevarat mycket gammal odlingskultur. I den södra delen av byn utbreder sig ängsmarker, vilka fortfarande slås med lie. Fyra av gårdarna har gamla kulturhistoriskt intressanta byggnader och vid en av gårdarna finns en brunnsvakt.

4.2 Riksintresse kulturmiljövård

Områden av riksintressen för kulturmiljö i Svenljunga kommun omfattar både värdefulla bebyggelsemiljöer och vackra kulturlandskap. Inom områden ska skärskild hänsyn tas till den kulturhistoriska miljön och övrig bebyggelse så att riksintresset inte skadas. Nedanstående platser omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.

- Revesjö

Ett odlingslandskap med lång bebyggelse- och landskapshistorisk kontinuitet från äldre järnålder. Ensamliggande gravanläggningar från äldre järnåldern, omfattande med områden med fossil åkermark från järnåldern. Det finns en kyrkby med välbevarade byggandet från 1700-talet samt förläggargård. Det finns även två före detta säterier vid Revesjöholm och Backagården.

- Örsås

Odlingslandskap med fornlämningsmiljö vars varierade innehåll avspeglar olika aspekter av bron- och järnålders näringsfång. Gravar från brons- och järnåldern, fossil åkermark från järnåldern, kyrkby med välbevarade byggnader från 1700- och 1800 talet samt skolhus från 1880- talet.

- Laggared

En byamijö med talrika lämningar efter förhistoriskt jordbruk som har haft stor vetenskaplig betydelse för tolkningen av odlingslandskapets och bysamhällets framväxt i Sydvästsverige. Omfattande områden med fossil åkermark bestående av teindelade inägor med odlingsrösen, stensträngar, terrasser mm., ensamliggande gravanläggningar från brons- och järnåldern, gravfält, hålvägar, bymiljö med delvis bevarade gårdslägen från tiden före laga skiftet och välbevarade byggnader, stenmurar.

- Mårdaklev

Gränsmiljö vid dåtidens dansk- svenska riksgräns vid den för kommunikationer och transporter viktiga "Ätrastigen". Befästningsanläggningar de sk "Mårdaklevs skansar", gästgiveri med bebyggelse från 1700-talet, välbevarad agrar bebyggelse från 1700- och 1800-talet, kyrka från 1875. I området ingår även stenåldersboplatser och fossil åkermark.

- Roasjö

Fornlämningssmiljö från brons- och järnåldern. Ensamliggande rösen och stensättningar, gravfält med dommarringar mm. Hålväg, fossil åkermark samt en kyrkomiljö med timmerkyrka från 1690 och två timrade magasinsbyggnader.

4.3 Riksintresse kommunikationer

Goda kommunikationer till och från Svenljunga kommun har en stor betydelse för tillgängligheten till alla olika funktioner i kommunen. Trafikverket pekar ut riksintressen för trafikslagets anläggningar. Det gäller såväl vägar som järnvägar. Nedanstående objekt omfattas av riksintresse för kommunikation.

- Väg 27
- Kust till Kustbanan

4.4 Riksintresse friluftsliv

Områden som är av riksintresse för friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan ska friluftslivet. I Svenljunga kommun finns det ett stort sammanhängande område som utgör riksintresse för friluftsliv.

- Fegen, Svansjöarna, Kalvsjön

Riksintresset berör Svenljunga, Gislaved – och Falkenbergs kommun vilket medför att det krävs samordning och mellankommunala övervägande för att säkra riksintressets värden. Fegensjöarna tillsammans med Svansjöarnas och Kalvsjön gör området till ett av södra Sveriges mest skyddsvärda områden inte minst med hänsyn till området friluftsvärden som fiskevattnen, och för kanot- och övrigt båtliv.

Sjöarnas strandkontur med små grunda vikar och utskjutande uddar samt ett stort antal öar och skör gör området tilltalande för inte minst kanotister. Förutom friluftslivet finns den omtalade vårsiklöjan som här har sin enda förekomst i Sverige. Förutom denna finns ytterligare 16 fiskarter i sjön.

4.5 Riksintresse vindbruk

Energimyndigheten är den myndighet som har ansvar för beslut om områden av riksintresse för energiproduktion. Att ett område är angivet som riksintresse för vindkraft innebär att Energimyndigheten bedömer området som särskilt lämpligt för vindbruk. Idag finns det totalt 313 riksintresseområden för vindbruk, varav 284 är områden på land. I Svenljunga kommun finns det ett riksintesseområde för vindbruk.

Svenljunga kommun berörs av ett område som är angivet som riksintresse för vindbruk. Under 8. Samhällsviktiga funktioner, [8.4 Vindbruk \(länken är endast tillgänglig i onlineberättelsen\)](#) kan du läsa mer om kommunens syn på vindbruk.

4.6 Natura 2000- områden

Natura 2000- områden utgör riksintresse enligt 4 kapitel 1 och 8 §§ miljöbalken. För att uppnå kravet att bevara och skydda Natura 2000-områden bildas ofta naturreservat i dessa områden. I Natura 2000- områden krävs tillstånd för att bedriva verksamhet och vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön.

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan som innehåller en beskrivning av naturvärdena, möjliga hot, förslag till skötsel och bevarandeåtgärder.

4.7 Totalförsvaret och civil luftfart

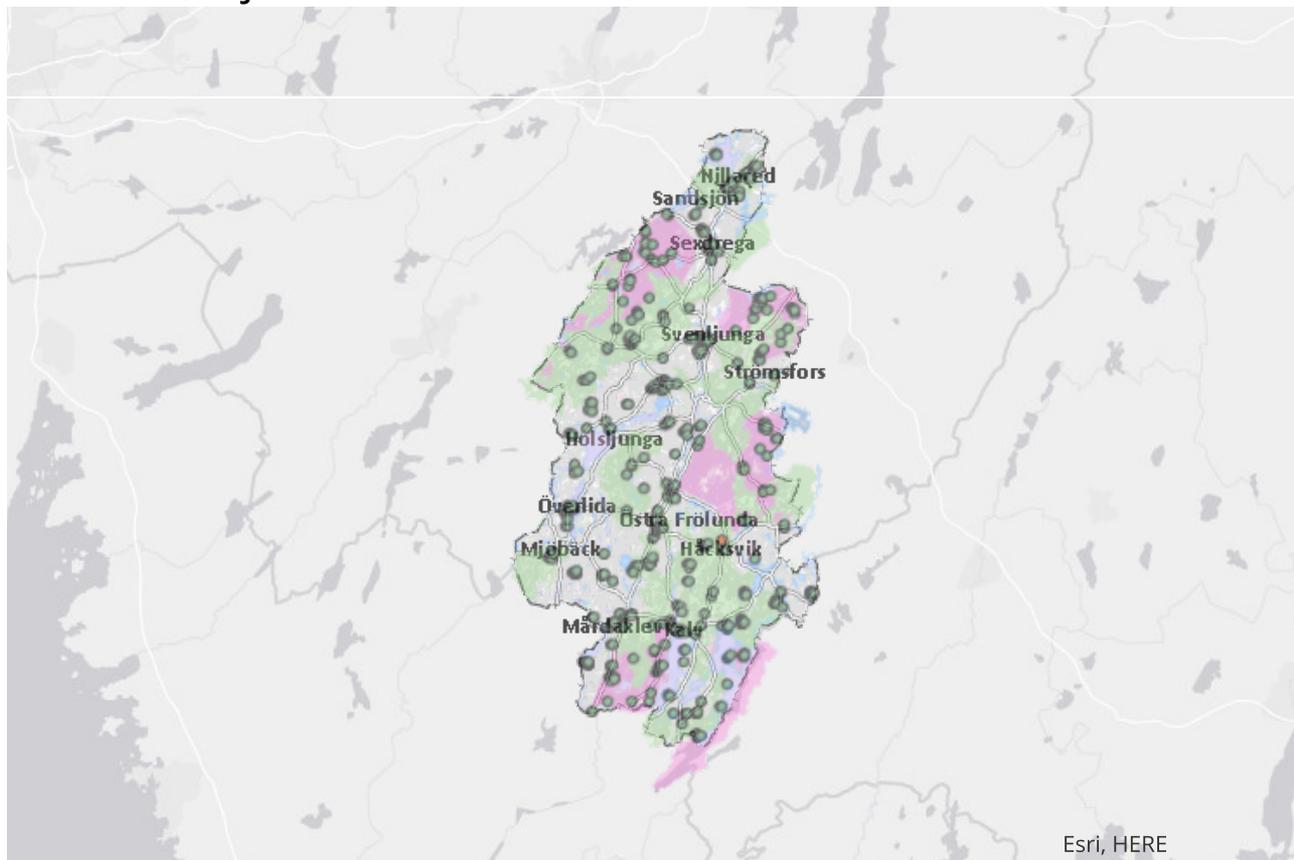
Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Svenljunga kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. De riksintressen som inte redovisas öppet kan framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovsärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför, och högre än 45 m inom, sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas.

För den civila luftfarten gäller att alla objekt oavsett typ, master, torn, byggnader etc. inom kommunens planer ska remitteras till Luftfartsverket om de är högre än 20 m över mark eller vattenyta. Detta gäller oavsett position och om tidigare nämnt byggnadsverk befinner sig i insjö ska även kustbevakningen i Karlskrona remitteras. Varje flygplats inom 60 km radie från det högre objektet (högre än 20 m) ska även remitteras var för sig som sakägare. Varje flygplats avgör var för sig om en flyghinderanalys behövs eller ej. Om en sådan analys anses vara nödvändig bekostas den av byggherren och beställs av Luftfartsverket.

Svenljunga kommun berörs av MSA-ytor kring Landvetter, Jönköping och Halmstads flygplatser. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över MSA-ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Lokalisering av höga byggnader/föremål inom MSA-ytan ska samrådas med berörd flygplats.

5. Naturmiljö

Naturvärden

Naturvärden punkt

- Skyddsvärda träd
- Naturminne

Naturvärden yta

- Biotopskydd
- Djur- och växtskyddsområde
- Landskapsanalys
- Landskapsbildskydd
- Lövsöksinventering
- Naturresevat
- Naturvärdesinventering
- Naturvårdsavtal
- Naturvårdsområde
- Nyckelbiotopsinventering
- Stort opåverkat område
- Strandskydd
- Våtmarksinventering
- Äng- och betesinventering

Huvuddelen av marken i Svenljunga kommun är obebyggd. Sammanlagt i kommunen finns det åtta områden som är utpekade som riksintressen för naturvärden. Dit hör både sjöar och våtmarksområden. Det finns också fem Natura 2000- områden varav några är delområden i de större riksintresseområdena. Utöver dessa riksintressen finns det ytterligare naturvärden i kommunen som redovisas i denna karta.

Naturmiljön styrs framförallt av de två ramlagarna miljöbalken (MB) och Plan- och bygglagen (PBL). Huvudsyftet med miljöbalken är att främja hållbar utveckling och på så sätt försäkra nuvarande och kommande generationer en god miljö. PBL innehåller idag förutom kopplingar till MB:s allmänna delar och avsnitt om resurshushållning, även icke bindande översiktlig planering, samt krav på detaljplaner, områdesbestämmelser, och konsekvensbeskrivningar. Ställningstaganden om naturmiljö fungerar därför också som underlag för prövning enligt PBL. Utöver MB och PBL finns det en mängd lagar som fungerar som stöd för naturmiljön. Bland dessa återfinns skogsvårdslagen som idag betraktar produktion och miljö som lika viktiga. Andra lagar som stödjer naturmiljöarbetet är Vägglagen, Fiskelagen, Jaktlagen, Terrängkörningslagen och Sjölagen.

Förutom den hänsyn och det beaktande som ska tas till naturvärden i all kommunal verksamhet, kan naturområden skyddas formellt eller frivilligt. Mer om olika skyddsformer för natur finns i kapitel 6. Svenljunga kommun arbetar för att vårda och utveckla värdefulla naturområden. Närheten till naturen är en viktig beståndsdel i kommunen. Naturen bör bevaras i sammanhängande stråk med grönstruktur för att stärka den biologiska mångfalden och skapa förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv.

Allmän upplysning: Markavvattning är förbjudet och om mark ska avvattnas för att bli lämplig för ett visst ändamål krävs enligt 11 kap. miljöbalken tillstånd för detta.

Kommunen innehåller ett stort antal klassade naturvärden som bör beaktas i det fortsatta planeringsarbetet. Kartan Naturvärden innehåller en sammanställning av större kända naturvärden i kommunen. Kartan redovisar översiktligt vilka värden som finns i Svenljunga kommun och redovisar generella inriktningar för dessa områden.

5.1 Naturresevat

Naturresevat bildas i syfte att:

- Bevara biologisk mångfald
- Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- Tillgodose behov av områden för friluftslivet
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- Livsmiljöer för skyddsvärda arter

Naturresevat är ett starkt skydd och innefattar restriktioner och reglering av markanvändningen i ett område. Ett beslut om naturresevat från länsstyrelsen eller kommunen innehåller föreskrifter och en skötselplan. Vilka föreskrifter som gäller beror på områdets karaktär och vilka värden som ska skötas för att syftet med resevatet ska uppnås. I Svenljunga kommun finns det för tillfället sex naturresevat.

5.2 Djur- och växtskyddsområde

Om det behövs ett särskilt skydd för djur- och eller växtarter inom ett område får länsstyrelsen eller en kommun besluta om särskilda föreskrifter som inskränker rätten till jakt, fiske, allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området.

5.3 Generellt biotopskydd

Små mark och vattenområden med speciella och livsnödvändiga förutsättningar för växter och djur kan skyddas som biotopskyddsområde. Syftet är att bevara den biologiska mångfalden. En del miljöer är skyddade genom ett

generellt biotopskydd enligt miljöbalkens bestämmelser och (MB 7 kap. 11§.). Länsstyrelsen, kommunen eller skogsstyrelsen kan också fatta beslut om biotopskydd.

Exempel på biotoper som har generellt biotopskydd är alléer, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark, åkerholmar och källor med omgivande våtmark i jordbruksmark.

Skogsstyrelsen kan bilda biotopskyddsområden på områden med mycket höga naturvärden i 19 olika naturtyper i skogsmark.

5.4 Naturminnen

Ett särpräglad naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne om det behöver skyddas eller vårdas särskilt (MB 7 kap 10§). Naturminnen är ofta enstaka objekt som till exempel gamla ekar, jätteträd eller flyttblock. Många gånger gäller lagskyddet också området närmast runt själv objektet.

5.5 Landskapsbildskydd

Områden med landskapsbildskydd är avgränsade och har föreskrifter för åtgärder som kan påverka landskapskaraktären. De kräver särskilt tillstånd. Även åtgärder som inte är bygglovspflichtiga kan omfattas av tillståndsplikt. Ansökan om tillstånd prövas av Länsstyrelsen.

5.6 Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen reglerar fridlysning av djur och växter, samt vad som gäller för arter som pekats ut av EU som särskilt skyddsvärda, så kallade Natura 2000-arter. Inom Svenljunga kommun finns flera av dessa arter. Det är förbjudet att störa dessa arter eller störa eller förstöra deras bo- eller växtplatser. Även handel med arter upptagna i artskyddsförordningen är reglerade. Kring en del av de här arterna råder sekretess om deras exakta lokalisering. Vid misstanke om att en art upptagen i artskyddsförordningen hotas är det viktigt att kontakta kommunekolog, Länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen.

5.7 Ekologiskt känsliga områden

Vissa naturmiljöer är mer känsliga ur ekologisk synpunkt än andra. Sådana områden ska enligt miljöbalkens 3 kapitel 3 § så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. De områden som i naturvärdesinventeringen har höga eller unika naturvärden (klass 1 och 2) bedöms också som ekologiskt särskilt känsliga enligt MB 3:3.

Ekologiskt särskilt känsliga områden kan vara av tre typer:

- Områden med instabila produktionsförhållanden och ogynnsamma återväxtförhållanden.
- Områden som inrymmer växt- och djurarter som är utrotningshotade.
- Områden i övrigt som är särskilt ömtåliga och som samtidigt inrymmer särskilda ekologiska värden.

5.8 Naturvårdsavtal

Skogsvårdsstyrelsen eller länsstyrelsen kan teckna naturvårdsavtal med markägare för att skydda värdefulla biotoper. I Svenljunga kommun finns det ett antal naturvårdsavtal på skogsmark. Avtalen innehåller de regler som gäller för respektive område.

5.9 Ängs- och betesmarker

Ängar och naturbetesmarker förknippas med en rik flora av kärlväxter och har ofta betydelse både för den biologiska mångfalden och för upplevelsen av kulturlandskapet. I kartan redovisas den senaste inventeringen av ängs- och betesmarker som Jordbruksverket genomförde 2003.

5.10 Våtmarksinventering

Våtmarker har stor betydelse för många djur- och växtarter. I kommunen finns många områden med mossar. Länsstyrelsens inventering från 1980- talet visar att våtmarkerna till övervägande delen sammanfaller med mossarna.

5.11 Lövskogsinventering

På uppdrag av länsstyrelsen genomfördes det en inventering av lövskogar i Svenljunga kommun 1988. Större, sammanhängande lövskogsbestånd är sällsynta inom Svenljunga kommun. Totalt sett omfattar lövskogarna endast en bråkdel av kommunens totala skogsareal. Fördelningen är relativt jämn, med huvudsaklig koncentration till dalgångarna och kring de större gårdarna. Inventeringen omfattar lövskogar större än två hektar.

5.12 Nyckelbiotopsinventering

En nyckelbiotop är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. I en nyckelbiotop kan det finnas hotade eller sällsynta arter som behöver området för sin överlevnad. Nyckelbiotoper är viktiga för den biologiska mångfalden. Nyckelbiotoper är ofta rester av miljöer som försvunnit i det omgivande landskapet. De arter som lever i sådana miljöer uppträder inte slumpartat eller jämnt utspritt i skogslandskapet utan finns ofta samlade på platser som har speciella egenskaper. Därför har dessa miljöer en nyckelroll för bevarandet av skogens växter och djur. Kunskap om nyckelbiotopernas förekomst i skogslandskapet är ett viktigt underlag för naturvårdsarbetet. Åtgärder inom nyckelbiotopsområden måste anmälas för samråd med Skogsstyrelsen. Det gäller oavsett om området är en registrerad nyckelbiotop eller ej.

5.13 Fridlysta arter

Många arter i Sverige är fridlysta. Det innebär bland annat att det är förbjudet att döda, skada eller föra bort vilt levande exemplar av vissa arter som är speciellt sällsynta och/eller utsatta. För närvarande är ca 330 arter fridlysta i Västra Götalands län, men det är bara ca 170 arter som normalt förekommer inom länet. Fridlysningsreglerna varierar mellan länen. Information finns att få hos respektive länsstyrelse. Mer information finns på Länsstyrelsens hemsida.

Sveriges fridlysningsregler hanteras i miljöbalken och artskyddsförordningen. Se särskilt handbok för artskyddsförordningen (2009:2), Del 1 fridlysning och dispenser, för hur varje art ska hanteras.

5.14 Skyddsklassade arter

De flesta rödlistade arter hotas främst av att deras livsmiljö försämras eller förstörs. Andra hot kan dock vara störning eller insamling, för vissa arter även förföljelse. För att bemöta denna typ av hot mot känsliga arter tillämpas en restriktivitet i hanteringen av fynduppgifter. För vissa arter som är särskilt känsliga kan fynduppgifter beläggas med sekretess. I kommunens GIS-program ser du då bara ett stort område, men du vet inte exakt var inom området som arter lever. Kommunens naturvårdshandläggare har full behörighet och kan se exakt vilket område som behöver visas hänsyn för den berörda arten.

5.15 Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Cirka tio procent av Sveriges djur och växtarter är hotade. Åtgärdsprogrammen för hotade arter och naturtyper är Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens verktyg för att tillsammans med länsstyrelserna och andra berörda aktörer arbeta för att rädda hotade arter och deras livsmiljöer. Åtgärdsprogrammen är ofta tidssatta till 5 år, därefter utvärderas de, det beslutas om de ska förlängas. Följande ÅGP berör arter som finns i Svenljunga kommun:

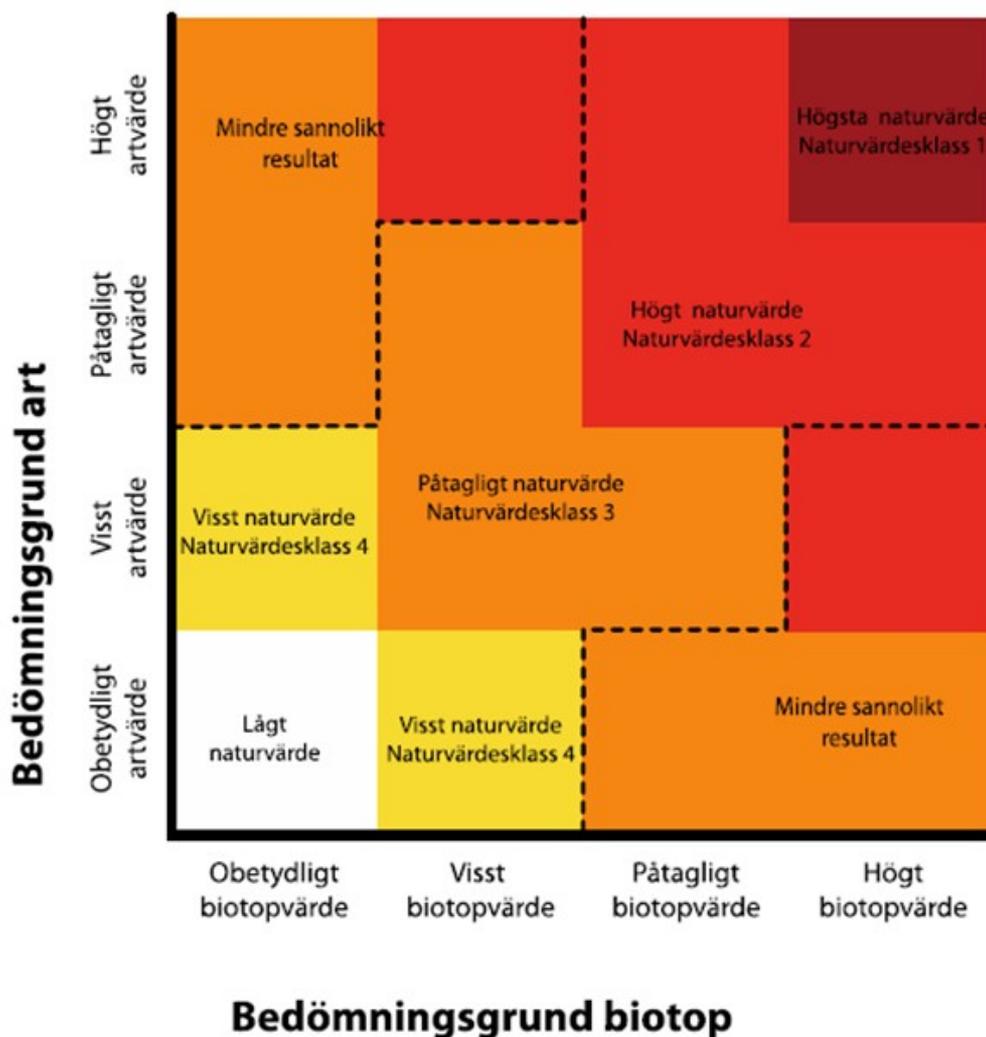
- Utter
- Skaftslamkrypa
- Rutlåsbräken
- Mosippa
- Flodpärlmussla
- Flodkräfta
- Åkerskallra
- Alkonblåvinge och Klockgentiana
- Vityxne
- Guldsandbi
- Kalkkärsgrönsnäcka

I ÅGP ingår även skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

5.16 Naturvärdesinventering

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa geografiska områden som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Områdena ska även dokumenteras och naturvärdesbedömas. Med biologisk mångfald avses mångfald inom arter, mellan arter och mellan ekosystem. Ett område som i sitt nuvarande tillstånd bidrar till biologisk mångfald har naturvärde, medan ett område som inte bidrar har lågt naturvärde.

Naturvärdesinventering omfattar naturvärde endast av betydelse för biologisk mångfald. Det vill säga den omfattar inte andra aspekter som skönhet, upplevelse, geologi eller olika ekosystemtjänster som till exempel vattenrening, fotosyntes eller erosionskydd. En naturvärdesinventering beskriver dessutom det nuvarande naturvärdet, inte hur ett områdes natur kan komma att utvecklas i framtiden. Under 2015 gjordes en naturvärdesinventering på förstudienivå med detaljeringsgraden översikt. Lite drygt 1000 objekt av varierande storlek identifierades. Därefter valdes prioriterade objekt ut för att fältinventeras. Prioriteringen utgick från objekt på kommunägd mark och ängs- och betesmarker som under 2016 inventerades i fält. Inför 2017 söktes sedan extra LONA-bidrag för att även inventera delar av de myrar och myrskogsmosaiker som fått högsta klass i förstudien. Dessa objekt fältinventerades på en översiktlig nivå.

5.17 Skyddsvärda träd

Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för djur och växter. Sådana träd är i många fall avgörande för många arter som idag är hotade. Värdefulla träd är inte i lagens mening skyddade såvida det inte är naturminne eller står i ett skyddat område. Det bästa är att alltid låta värdefulla träd få stå kvar. Om det blir en säkerhetsrisk bör man i förstahand vidta åtgärder på det befintliga trädet. Vid osäkerhet kontakta kommunen.

På kommunens hemsida finns det mer information

5.18 Strandskydd och LIS-områden

Miljöbalkens 7 kap. 13-18h §§, innehåller särskilda bestämmelser om strandskydd. Strandskyddet slår vakt om allmänhetens tillgång till strandområdet och ska bevara goda livsvillkor för djur- och växtlive i anslutning till strandskyddet följs. Kommunen ska se till så att strandskyddet följs.

Det generella strandskyddet gäller 100 meter från strandlinjen både på land och i vattenområdet, inklusive undervattenmiljön, vid insjöar, vattendrag och hav. Strandskyddet kan vara utvidgat upp till 300 meter eller upphävt genom särskilda beslut. Inom strandskyddet är det förbjudet att vidta vissa åtgärder som exempelvis att anlägga, gräva eller bygga något. I vissa fall kan det upphävas och i andra går det att söka dispens från förbuden i det. Ett av dispensskälen är landsbygdsutveckling i strandnära läge, ett så kallat LIS-område.

Genom att peka LIS-områden utökas möjligheten till attraktiva boenden i strandnära lägen vilket kan skapa förutsättningar till befolkningstillväxt. Syftet är att gynna åtgärder som långsiktigt antas ge positiva sysselsättningseffekter och som antas bidra till att upprätthålla och förbättra serviceunderlaget. Områden som pekas ut som LIS- områden innebär inte ett ställningstagande från kommunens sida om att området ska exploateras. Om eller när en detaljplan ska upprättas eller en strandskyddsdispens ska prövas avgörs först när en förändring efterfrågas. Ett LIS-område innebär inte att strandskyddet är upphävt eller att dispens inte behöver sökas. Prövning sker alltid i det enskilda fallet.

5.19 Stora opåverkade områden

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast är obetydligt påverkade av exploatering eller andra ingrepp i miljön ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär. Med åtgärder avses sådant som kan komma att inskränka handlingsfriheten i framtiden genom att påtagligt skada området värden på ett sätt som inte går att reparera. Med åtgärd menas även något som påverkar landskapsbilden väsentligt eller ger upphov till störningar i form av föreoreningar eller buller m.m. Kommunen har pekat ut fyra områden som stora opåverkade områden som ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär.

5.20 Grön infrastruktur och Landskapsanalys

För att kunna bevara arter i livskraftiga populationer måste det finnas ett genetiskt utbyte mellan grupper av individer. Om små populationer isoleras ökar utdöenderisken, men så snart någon individ kan förflytta sig och fortplanta sig med en individ från en annan population ökar den genetiska variationen avsevärt. För naturvärden är det därför viktigt att skapa en grön infrastruktur för alla habitat. Det gör man genom att öka konnektiviteten mellan habitat. Konnektiviteten är ett mått på spridningsmöjligheterna för individerna. Rent praktiskt kan man utgå från värdekärnor och sedan restaurera eller nyskapa miljöer däremellan som kan fungera som spridningskorridorer eller hoppstenar mellan kärnområdena.

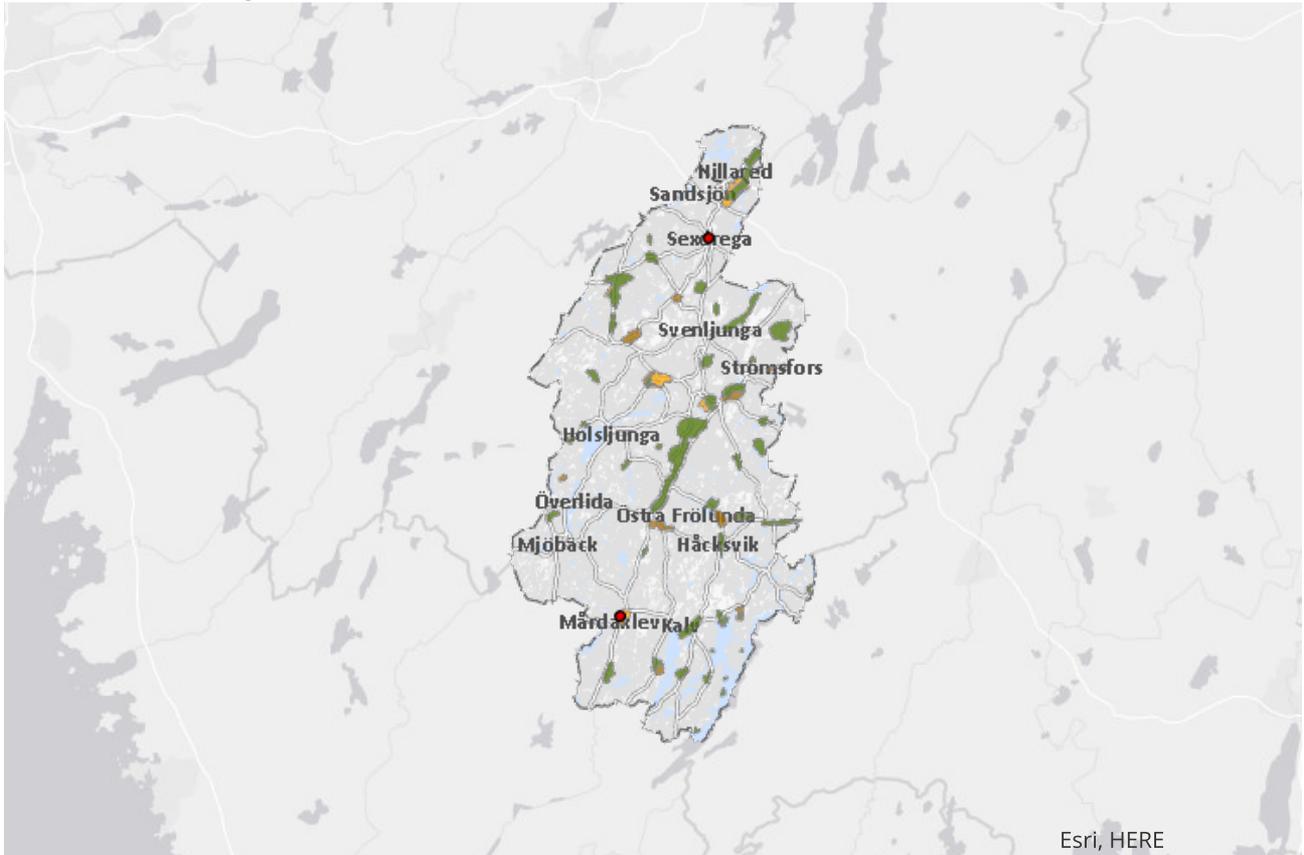
Svenljunga kommun har låtit ECOCOM göra en ekologisk landskapsanalys på fyra olika naturtyper i kommunen; Myrar, gräsmarker, barr- och blandskogar samt löv- och blandskogar. Utifrån den metod som beskrivs i rapporten "Landskapsanalys i Svenljunga kommun, ECOCOM, 2018" har värdekärnor identifierats och sedan har det gjorts en buffring kring alla områden för att finna större sammanhängande landskap för dessa naturtyper. Värdena anges i klass 1-3. I ett landskap med höga naturvärden kan ett enskilt objekt med låga naturvärden ges ett högt värde i ett landskapsperspektiv.

Analysen visade att det i kommunen finns 15 sammanfallande landskap för flera naturtyper d.v.s. där landskap med höga värden för flera naturtyper överlappar. Det betyder inte att dessa 15 landskap är de mest värdefulla landskapen i kommunen, utan endast att de hyser höga landskapsvärden för flera naturtyper. Dock förväntas dessa landskap vara relativt varierade och hysa en mosaik av naturtyper.

Vad som är gynnsamt för en naturtyp är inte alltid gynnsamt för en annan naturtyp. I landskap där höga värden för flera naturtyper överlappar, är det viktigt att samtliga naturtyper med högt eller högsta landskapsklass beaktas. Potentialen att utveckla naturvärdena är dock ofta god i dessa landskap, eftersom variationen är hög och åtgärder

kan få effekter för organismgrupper knutna till flera naturtyper. Mångfalden i dessa landskap erbjuder även möjligheter till upplevelser knutna till rekreation och friluftsliv.

6. Kulturmiljö

Kulturmiljövärden

Kulturmiljövärden punkt

- Byggnadsminne

Kulturmiljövärden yta

- Kommunalt kulturmiljöprogram
- Regionalt värdefulla odlingslandskap
- Riksintresse

Att skydda och vårda vår kulturmiljö är en viktig nationell angelägenhet som engagerar många människor. Det är viktigt att tillvara sådana tillgångar i vår omgivning som inte kan återskapas om de en gång försvinner. Det är viktigt att allmänna och enskilda insatser på kulturmiljövårdens område sker målmedvetet och inte avskilt eller utan samband. Kunskap om och förståelse för de kulturhistoriska värdena i miljön är förutsättning för ett framgångsrikt arbete. Information och vägledning är i många fall alternativ och komplement till detaljreglering och skyddsbestämmelser.

Alla fornlämningar, kyrkor och kyrkomiljöer skyddas av kulturmiljölagen. Skyddet för fornlämningar gäller även när tidigare inte kända fornlämningar påträffas. De som är kända finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister. Utöver dessa skyddade miljöer finns det ett kommunalt kulturmiljöprogram som pekar ut särskilt intressanta områden. Kommunens kulturmiljöprogram är framtaget 1993 och kommunen ska arbeta fram ett nytt kulturmiljöprogram.

6.1 Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

1993 färdigställdes ett kulturmiljöprogram för Svenljunga kommun, där kulturhistoriskt värdefulla miljöer lyfts fram. I kulturmiljöprogrammet pekas det ut 17 områden som anses vara särskilt värdefulla miljöer inom kommunen.

6.2 Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen och får inte skadas. För att ändra eller ta bort en fornlämning måste tillstånd sökas från länsstyrelsen. I lagen anges det vad en fornlämning är, vilken utbredningen den har samt hur tillståndsprövning hos länsstyrelsen går till.

Svenljunga kommun är rik på fornlämningar. Fornlämningar utgörs såväl av fossil åker, hållristningar och bebyggelse lämningar med mera.

6.3 Byggnadsminnen

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde kan skyddas som byggnadsminne. Det är länsstyrelsen som beslutar om en byggnad eller anläggning ska byggandsminneförklarars.

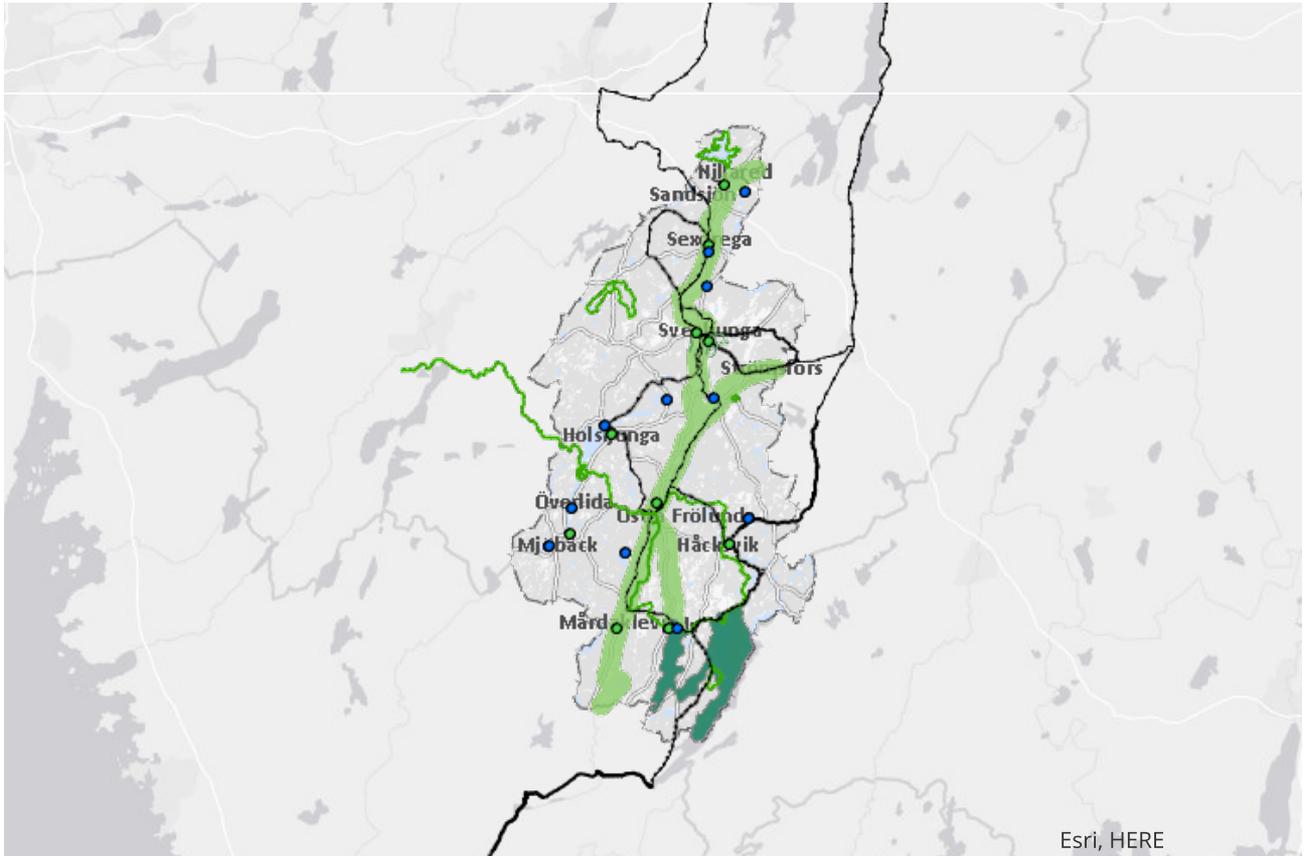
6.4 Kyrkliga kulturmiljövärden

Kyrkobyggnader, kyrktomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt kulturmiljöminneslagen och ska underhållas så att objektens kulturhistoriska värde inte minskas.

6.5 Regionalt värdefulla odlingslandskap

Odlingslandskapet är en viktig del av vår historia och har stor betydelse för kulturmiljön på landsbygden. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom bland annat igenväxning och håller därigenom på att försvinna. Tidigare rationaliseringar i jordbruket har även medfört att små biotoper i odlingslandskapet försvunnit eller förändrats. Allt eftersom de äldre spåren försvinner riskerar landskapet att förlora rollen som bärare av det natur- och kulturhistoriska arvet.

7. Friluftsliv

Friluftsliv

Friluftsliv punkt

- Badplats
- Idrottsplats

Friluftsliv linje

- Cykelled
- Motionsspår
- Vandringsled

Friluftsliv yta

- Riksintresse friluftsliv
- Friluftslivstråk

En promenad i skogen, en stunds avkoppling i grönområdet intill bostaden, en fisketur eller rofylld paddling i Åtran, som slingrar sig fram genom det natursköna landskapet i Svenljunga kommun. Att vistas i naturen har positiva effekter på människans fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

Det finns behov hos människor att söka rekreation och fritidsupplevelser. Möjligheten att kunna cykla, paddla eller vandra längs åar, sjöar och skogs- och jordbrukslandskap är en attraktiv tillgång för Svenljunga kommun. I Svenljunga kommun erbjuds upplevelser av flora och fauna. Även sportutövning kräver utrymme som finns i Svenljunga kommun. Naturturismen är en växande del av besöksnäringen och skapar allt fler arbetstillfällen i kommunen när man inte bara ska uppleva utan även bo och äta.

Friluftslivet är ett intressant och viktigt inslag i utvecklingen av Svenljunga kommun som behöver bevaras och utvecklas. I Svenljunga kommun finns de naturliga arenorna för rekreation och fritidsupplevelser.

I kartan pekas det ut ett antal områden och platser som är särskilt viktiga för friluftslivet. I dessa områden och platser ska natur-, kultur och friluftsvärden prioriteras framför andra intressen. En del områden har ett lagstadgat skydd som till exempel riksintresse med tydliga regler för skötsel och markanvändning.

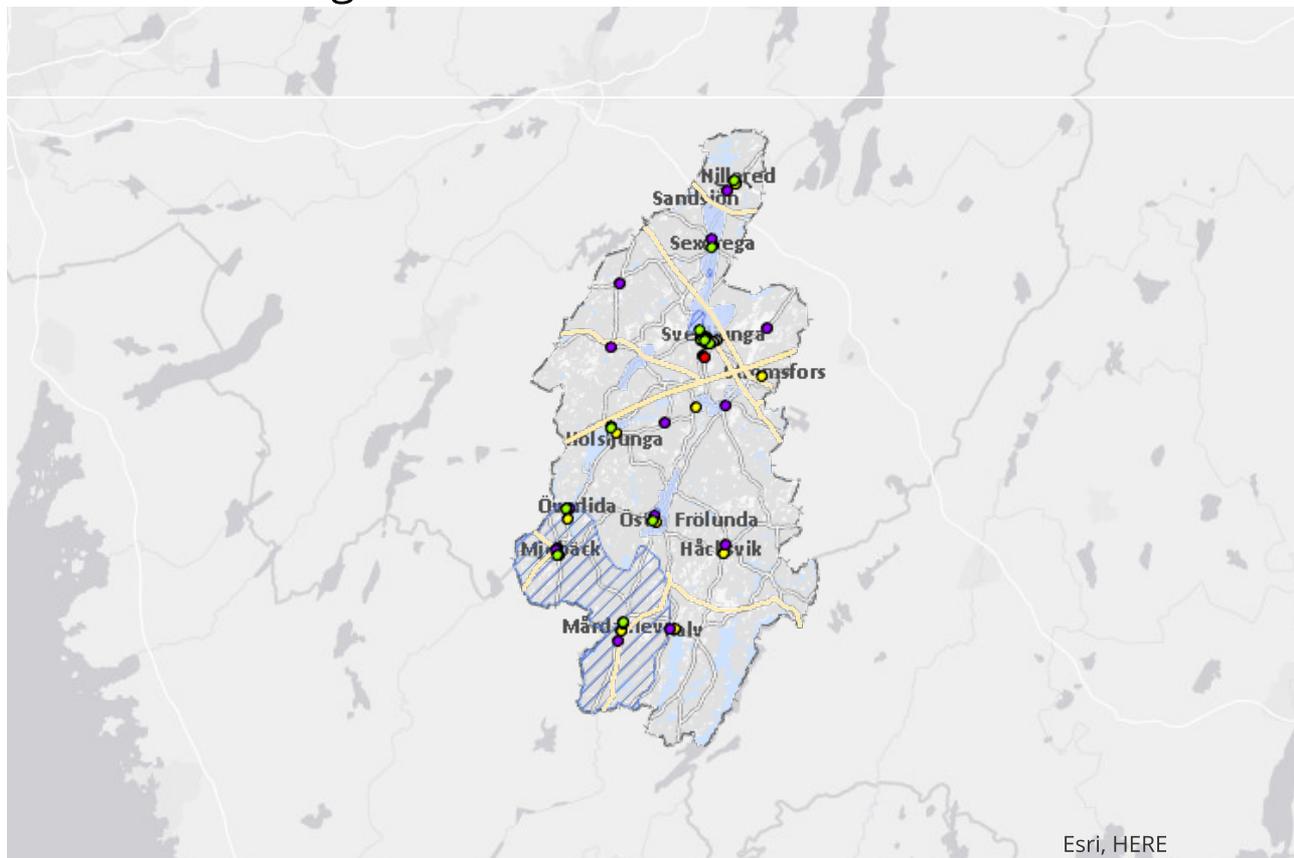
7.1 Anläggningar för friluftslivet

Många av områdena som är avsatta till skydd för naturvärden har också stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Det gäller både längs sjöar och vattendrag i kommunen men även i den skogsmiljön som finns i kommunen. I kommunen finns det ett antal badplatser, idrottsplatser, cykelleder och vandringsleder som finns för allmänheten att utnyttja.

Möjligheterna till bad är många eftersom allmänheten har god tillgång till många av kommunens sjöar. I kommunen finns det ett flertal kommunala badplatser som redovisas i kartan. Fiske är en populär fritidssysselsättning och det finns gott om fiskemöjligheter i sjöar och vattendrag. I kommunen finns det också en golfbana som ligger mellan Svenljunga tätort och Strömsfors.

Nedan finns exempel olika anläggningar och områden som är viktiga för friluftslivet. Objekten finns också redovisade i kartan. Till dessa objekt tillkommer olika typer av boenden som finns redovisade som viktiga funktioner i Utvecklingsstrategin

8. Samhällsviktiga funktioner

Samhällsviktiga funktioner

Samhällsviktiga funktioner punkt

- Avloppsreningsverk
- Brandstation
- Fjärrvärmeverk
- Förskola
- Mötesplats
- Skola
- Återvinningscentral

Samhällsviktiga funktioner linje

Samhällsviktiga funktioner yta

- Vattenskyddsområde
- Kraftledning stamnät
- Grundvattenmagasin

I ett samhället finns det vissa funktioner som är avgörande för ett fungerande samhälle. Det handlar om till exempel tillgången till dricksvatten, avlopp eller tillgång till energi. I takt med att fler bostäder och fler verksamheter etableras eller expanderar behöver även tekniska system byggas ut i motsvarande utsträckning. En samhällsviktig funktion kan även vara något som hjälper till att utveckla samhället och som är väsentlig för utvecklingen och bevarandet av särskilda funktioner. I detta kapitel redovisas även de samhällsviktiga funktioner som kommunen måste ta hänsyn till i sin planering.

8.1 Vattenförsörjning och avlopp

Vatten- och avloppssystemet är tekniska system som är viktiga vid planering av nya bostäder och verksamheter. En översiktsplan bidrar till det långsiktiga perspektivet för denna typ av verksamhet och ger en framförhållning. Med anledning av detta är det väsentligt att en prioritering och planering läggs fast. Översiktsplanen förslår både förtätning och nya bostadsområden – vilket ställer krav på det tekniska systemet. En spridning av satsningarna leder till svårigheter ur ett planering- och kostnadsperspektiv.

Ett förändrat klimat ställer också nya krav på befintliga tekniska system. Svenljunga kommun arbetar med ett flertal punkter inom vatten- och avloppsförsörjning för att bidra till att uppnå miljökvalitetsmålen grundvatten av god kvalitet och att minska påverkan på sjöar och vattendrag. Tillkommande bebyggelse ryms inom kapacitet för vatten och avlopp när pågående åtgärder är genomförda.

8.1.1 Dricksvatten

Ungefär hälften av kommunens hushåll är anslutna till det kommunalt vatten, resterande som ligger utanför kommunalt verksamhetsområde får sitt vatten från enskilda och småskaliga vattenlösningar. Enskilda och småskaliga vatten- och avloppslösningar får efter godkännande anordnas där kommunalt vatten- och avlopp inte finns eller planeras byggas ut.

Svenljunga kommun har en VA- plan som redovisar vilka åtgärder som kan behövas inom kommunens enhetsövergripande arbete med vatten- och avloppsförsörjningen i syfte att uppnå en långsiktigt hållbar hantering. VA- planen har ett stort fokus på den framtida VA- försörjningen i områden idag ha enskild VA- försörjning men som av olika skäl kan komma att få en annan lösning i framtiden.

8.1.2 Dagvatten

Dagvatten är regn eller smältvatten som faller på hårdgjorda ytor. Inom detaljplanelagt område har kommunen ansvar att avleda detta. Mängden dagvatten ökar allteftersom bebyggelsen utökas och andelen hårdgjord yta ökar. Mängden dagvatten medför att vid detaljplaneläggning behövs det säkerställas att det finns tillräckligt med ytor för fördröjning eller utjämning av dagvatten.

Dagvatten för ofta med sig föroreningar till mark, närliggande vattendrag och grundvatten. Dagvatten ska tas hand om lokalt, fördröjas och rensas innan det leds bort. Det ställer krav på både ytor för hantering av dagvatten men också i framtiden ställa mer krav på enskilda fastighetsägare. För att säkerställa omhändertagande och strategi när det handlar om dagvatten har kommunen påbörjat en dagvatten handbok som kommer att fungera som ett planeringsverktyg i samband med detaljplaneläggning.

8.1.3 Avlopp

Det finns elva avloppsreningsverk i Svenljunga kommun som kommunen driver i egen regi. Den huvudsakliga recipienten för utsläpp av avloppsvatten är Åtran. För vägledning och principiella ställningstagande och överblick för vattensituation finns styrdokumentet VA-plan och VA- policy.

8.1.4 Vattenskyddsområde och grundvattenmagasin

Grundvattenresurser som är viktiga för vattenförsörjningen på lång sikt ska ha ett bra skydd. Ett vattenskyddsområde skyddar mot förorening från fasta verksamheter och markanvändning. För respektive vattenskyddsområde finns det skyddsföreskrifter. Det finns 12 vattenskyddsområden inom Svenljunga kommun.

I kartan redovisas även de grundvattenmagasin som finns inom kommunen. På eller i närheten av grundvattenmagasinen får ingen miljöstörande verksamhet etableras.

8.1.5 Reservvatten

I dagsläget saknas reservvattenförsörjning för Svenljunga kommuns större verksamhetsområden. En ny reservvattentäkt håller på att arbetas fram strax söder om Sexdrega. Den nya vattentäkten är tänkt att fungera som reservvattentäkt för Svenljunga tätort för Svenljunga tätort och på sikt ersätta Sexdregas nuvarande dricksvattentäkt. Kommunen undersöker en ny vattentäkt i Holsljunga för att ersätta befintlig täkt som har otillfredsställande kvalitet. Om kapacitet och kvalitet är tillfredsställande skulle denna även kunna användas som reservvatten för Överlida-Mjöback.

8.2 Avfallshantering

Det är kommunen som ansvarar för att hushållsavfall tas hand om på ett bra sätt. Svenljunga kommun har en avfallsplan som gäller från 2015. Det brännbara hushållsavfallet och restavfallet samlas upp och transporteras vidare till anläggningar utanför kommunen. I Svenljunga kommun finns det del hushållsnära källsortering, dels via återvinningsstationer som finns runt om i kommunen samt återvinningscentralen i Svenljunga tätort. Svenljunga kommun har under 2019 infört fyrfackssystem för hushållsavfall för att möjliggöra att sortera och separera olika typer av avfall i hushållen.

8.3 Energi och uppvärmning

8.3.1 Elnät

Svenska kraftnät har två 400 kV ledningar som passerar igenom kommunen. Ledningarna är utpekade i kartan. Vid byggnation inom 250 meter från alla Svenska kraftnäts anläggningar ska kommunen samråda med Svenska kraftnät. Utifrån Svenska kraftnäts magnetfältspolicy om 0,4 mikrotiesla invid bostäder, förskolor och skolor anges 130 meter från en 400 kV ledning som ett schablonvärde som kan användas vid planering för nya bostäder och verksamheter. Detta schablonavstånd är baserat på maximerat årsmedelström-värde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet.

8.3.2 Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet är begränsat till relativt tätbebyggda områden på grund av höga kostnader för rördragning. Det innebär att fjärrvärme oftast finns i främst i större orter. I Svenljunga kommun finns det fjärrvärme i Svenljunga tätort och Överlida.

8.4 Vindbruk

Vindkraft kräver stora investeringar och kan ge en stor påverkan på upplevelsen av landskapet. Detta gör att det krävs bra beslutsunderlag innan man bestämmer var vindkraft ska få etableras. Genom att behandla frågan i en översiktsplan kan vindbruksintresset vägas mot andra allmänna intressen och en bättre insyn och tydligare demokratisk process möjliggörs.

Svenljunga kommun utgår i sina ställningstaganden från den vindbruksplan som antogs av kommunfullmäktige 2011. Den nya översiktsplanen ersätter det tidigare tematiska tillägget, Vindbruksplan (2011).

Kommunala riktlinjer för vindkraft.

I och med antagandet av denna översiktsplan gäller följande riktlinjer för vindkraft i Svenljunga kommun:

- Respektavståndet skall vara 800m till bostad eller störningskänslig verksamhet
- Vindkraftverk skall inte överskrida en totalhöjd på 150m.

Kommunen har analyserat de områden som pekades ut i vindbruksplanen från 2011 och inget av de områden som fanns i vindbruksplanen uppfyller kriteriet för 800 meter till närmsta bebyggelse. Därmed är inte dessa områden längre aktuella för etablering av vindbruk.

Kommunen har också analyserat områden med en buffertzonen på 800 meter från närmsta bebyggelse. Buffringen har skett med lantmäteriets ytskikt med byggnader som ingångsvärde. Två områden uppfyller kraven på 800 meter. Båda områdena ligger inom område som är utpekat som stora opåverkade områden. Dessa områden har införts för att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär. Därmed är inte dessa områden aktuella för vindbruks etablering. Med ovanstående analys som utgångspunkt så föreslås inga utredningsområden för vindbruk i denna översiktsplan.

8.5 Räddningstjänst

Svenljunga kommun ingår i kommunalförbundet Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, SÄRF. SÄRF organiserar räddningstjänsten i sex kommuner varav Svenljunga kommun är en av dem. SÄRF ansvarar även för bland annat strategisk planering, utveckling av verksamheten och remisser kring bygglov och detaljplaner. I Svenljunga kommun finns det två stationer, en i Svenljunga tätort och en i Mjöbäck, båda stationerna har

räddningstjänstpersonal i beredskap. Räddningspersonal i beredskap (RiB) innebär att stationen inte är bemannad och att personalen har en annan huvudsyssla och beger sig till brandstationen vid larm.

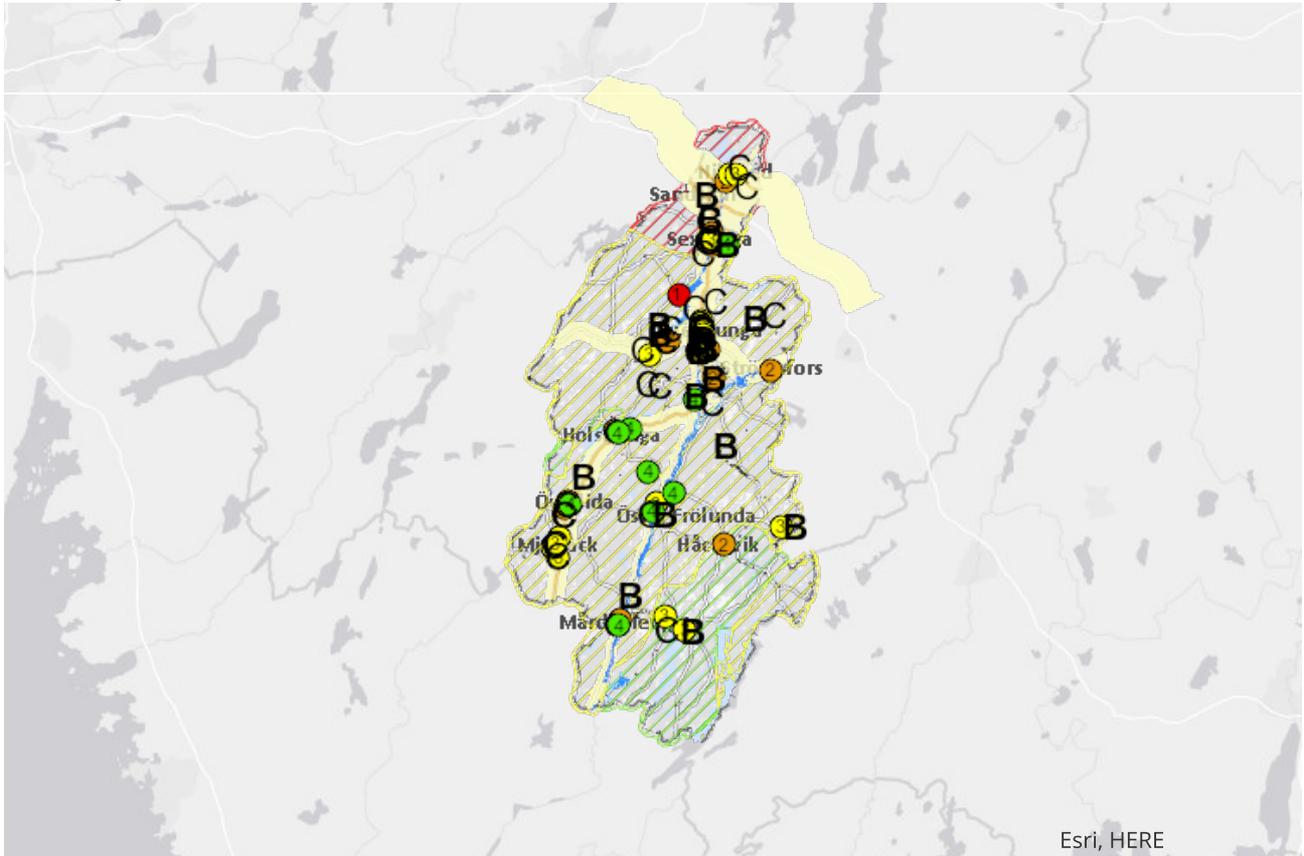
8.6 Teknisk infrastruktur - Fiber

Svenljunga kommun kommer fortsätta att bevaka att fiberinfrastrukturen, som kommunen och regionen varit med att finansiera, förvaltas och utvecklas. Det är också viktigt för kommunen att landsbygdsfibern som finns runt om, förvaltas och utvecklas, helst via fortsatta initiativ från fiberföreningar eller via nationella initiativ.

8.7 Viktiga sociala funktioner

Ovanstående punkter fokuserar främst på infrastruktur och hårda värden för etablering och funktion för kommunens samhällen. Under viktiga sociala funktioner redovisas platser för barn och utbildning och mötesplatser i form av bygdegårdar och medborgarhus för att dessa också är viktiga funktioner i samhällets överlevnad och utveckling. Kommunen ska ta hänsyn till dessa i planering och dess platser kan också ses som arena för dialog.

9. Miljö, hälsa och säkerhet

Miljö, hälsa, säkerhet

Miljö-, hälsa- och säkerhetspunkt

- Mycket stor risk
- Stor risk
- Måttlig risk
- Liten risk
- A** Prövningsnivå A
- B** Prövningsnivå B
- C** Prövningsnivå C

Miljö-, hälsa- och säkerhetsyta

- Lågpunkt
- Markradon - Normalrisk
- Markradon - Lågrisk
- Markradon- Högrisk
- Risk för skred, ras och erosion
- Översvämningsrisk
- Bullerrisk
- Farligt godsled

Planering av framtida mark- och vattenanvändning ska alltid ta hänsyn till miljö, hälsa och säkerhet och förebyggande av skador. Enligt Plan- och bygglagen ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämplig för

ändamålet. I vissa fall krävs det att åtgärder införs för att reducera riskerna. Åtgärder kan till exempel vara särskilda krav på markanvändningen, skyddsavstånd eller byggnadstekniska åtgärder.

9.1 Enskilda vatten- och avloppsanläggningar

De flesta fastigheter utanför allmänt verksamhetsområde för vatten och avlopp har enskilda avloppsanläggningar som försörjer endast en fastighet men det finns också gemensamhetsanläggningar som försörjer flera fastigheter eller större verksamheter.

I Svenljunga kommun finns ca 2400 enskilda avlopp. Avloppsvattenreningen sker här genom exempelvis infiltration, markbädd eller minireningsverk. Inventering av dessa pågår och hittills har ca 700 st inventerats.

9.2 Översvämningar till följd av stigande vatten och skyfall

Svenljunga kommuns läge vid vattendrag som till exempel Ätran är en av kommunens styrkor och är en av många viktiga förutsättningar för kommunens utveckling. Det bidrar till rekreativa värden och är en attraherande kvalitet vad gäller boenden och verksamheter. Men på grund av sitt läge riskerar även delar av kommunen att översvämmas vid höga vattenflöden i Ätran. Risker för översvämning ska beaktas i all planering för att förebygga negativa konsekvenser. Det kan handla om till exempel om att se till att VA – system inte är underdimensionerade, att inte bygga i lågpunkter eller andra områden där man vet att översvämningsrisken är stor eller att begränsa andelen yttäckande beläggning som hindrar naturlig infiltration av regnvatten. Ett viktigt planeringsunderlag är "Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämmade områden". I de fall som man avser att använda översvämningsdrabbad mark till annat än vad som rekommenderas bör en riskanalys genomföras och åtgärder vidtas så att konsekvenserna kan begränsas. Utredningsbehovet är uttryckt under genomförande - utredningsbehov.

Risk för översvämning sker inte bara till följd av stigande vatten utan även till följd av skyfall. Det som framförallt skiljer översvämningsrisken till följd av skyfall från andra typer av översvämningsrisker är att risken inte behöver vara geografiskt avgränsad till ett visst område. Ett skyfall kan inträffa var som helst vilket gör att denna risk alltid behöver utredas, oavsett den tänkta exploateringens geografiska lokalisering. Skyfall är något som inte kan hanteras i det slutna dagvattensystemet då detta system inte är dimensionerat för sådana mängder vatten. Det är inte heller rimligt att dimensionera det slutna ledningssystemet för dagvatten som VA tillhandahåller för dessa händelser då de inträffar för sällan för att det ska vara samhällsekonomiskt rimligt. Översvämningsrisken till följd av skyfall för ny bebyggelse behöver istället hanteras på markytan. Vid planering av ny bebyggelse behöver kommunen säkerställa att det som planeras inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från ett 100-års regn. Kommunen bör följa Länsstyrelsens rekommendationer tex. nu gällande "Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering".

I kartan presenteras en kartering av lågpunkter men kommunen behöver även ta fram ett mer omfattande underlag till nästa ÖP för att kunna säkerställa lämplig markanvändning, tills dess att nytt underlag är på plats ska utredning ske i detaljplanering.

9.3 Risk för skred, ras och erosion

På uppdrag av Räddningsverket utförde SWECO det en översiktlig skredriskartering 2004 av Svenljunga kommun. Utredningen anger vart stabilitetsförhållanden särskilt måste beaktas vid planering och vid prövning av bygglov. Exempel på utpräglade riskområden är slänter mot vattendrag, där erosion förekommer eller där jordrörelser har skett, samt där marksediment består av lera och slit. Vid undersökningen valdes ett antal områden med förutsättningar för skred och sedan inventerades dessa. Det bör dock observeras att skredrisker kan förekomma även i andra områden än de undersökta.

De undersökta områdena inkluderar: Hillared, Svenljunga tätort, Östra Frölunda och Håcksvik.

9.4 Radon

I Svenljunga kommun har risken för markradon kartlagts översiktligt. Mätningar ger en viss indikation på att det i kommunen kan finnas riskområden för radon. Mätningarna är dock inte tillräckligt detaljerade för att kunna användas som underlag i enskilda plan- och byggärenden.

9.4 Farligt gods

Större vägar som i huvudsak används för genomfartstrafik pekas ut som primära transportleder. Sekundära transportleder är avsedda för lokala transporter till och från leverantörer eller mottagare av farligt gods. I Svenljunga kommun är vägarna 154 och 27 rekommenderade primära vägar för transport av farligt gods. Även på järnvägen kust till kustbanan transporteras farligt gods.

Kommunen ska vid planering och exploatering längs väg eller järnväg som är utpekad led för farligt gods följa Länsstyrelsens riktlinjer och rekommendationer. Risker kopplat till farligt godstransporter alltid ska hanteras vid planering inom 150 meter från farligt godsleder. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet vid riskidentifiering i den kommunala planprocessen.

9.5 Förorenad mark

Större eller mindre områden kan innehålla föroreningar i en sådan mängd att den kan äventyra människors hälsa eller miljön.

I planeringsammanhang är det viktigt att ha kännedom om dessa områden. Potentiellt förorenade områden (MIFO) får en riskklass på skalan 1 till 4, där klass 1 innebär störst risk för människors hälsa och miljön.

I kartan redovisas de potentiellt förorenade områdena i Svenljunga kommun som förts till klass 1-4. Utöver de dessa finns några områden som saknar riskklassificering.

9.6 Buller

Buller är ett utbrett miljö- och folkhälsoproblem där exempelvis trafikbuller är den miljöstörning som berör flest människor i Sverige. Svenljunga kommun har ingen åtgärdsplan för buller. Hänsyn till risk för buller tas vis lokaliseringsprövning eller detaljplaneläggning.

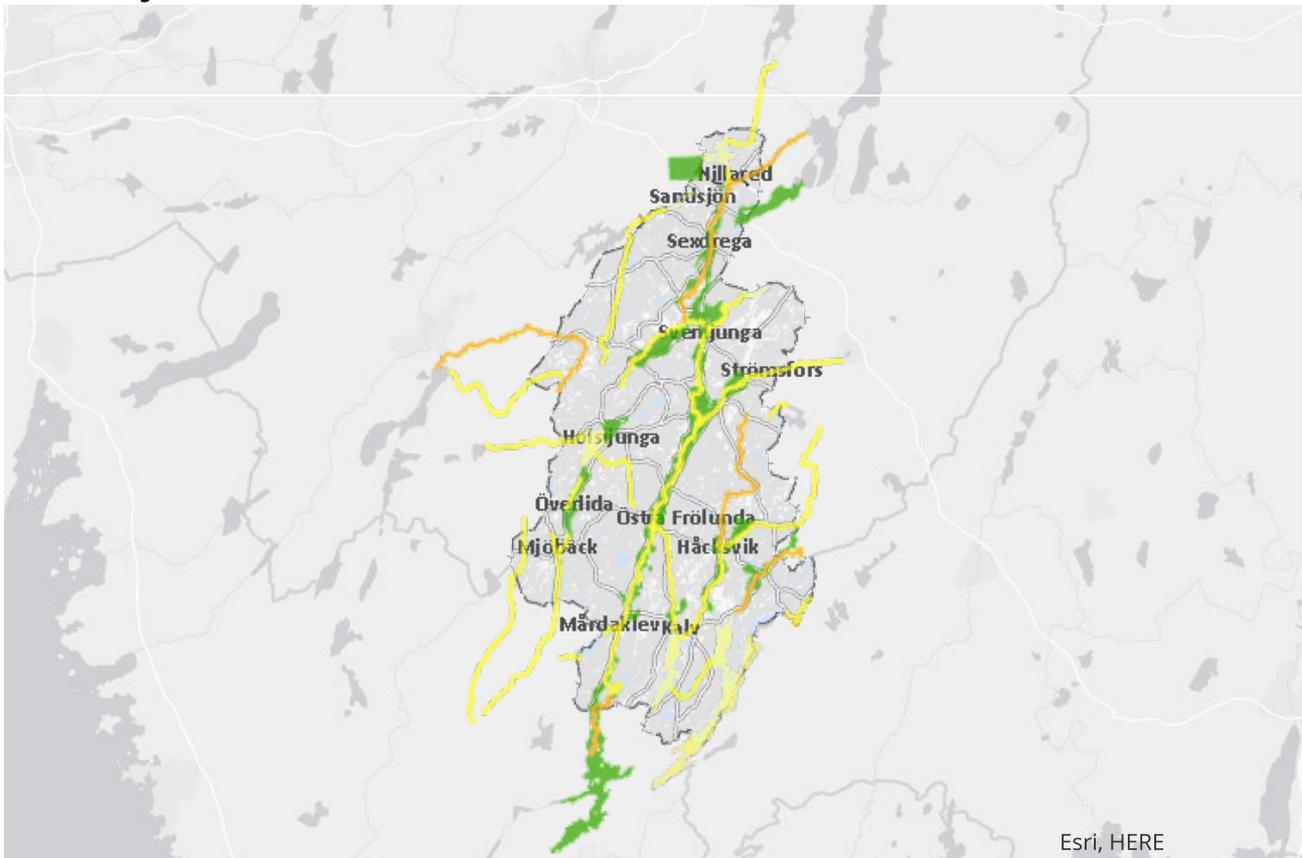
9.7 Miljöfarliga verksamheter

Miljöfarliga verksamheter regleras enligt miljöbalken och innefattar all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljö. Det innebär att alla verksamheter som kan orsaka utsläpp till mark, vatten eller luft, som hanterar kemikalier eller avfall eller som kan störa omgivningen genom till exempel buller eller lukt kallas för miljöfarliga. Exempel på sådana verksamheter är industrier, verkstäder, jordbruk, bensinstationer.

Miljöfarlig verksamhet delas in i tre typer av anläggningar:

- **A-anläggningar** - till exempel flygplatser, avfallsdeponier och oljeraffinaderier. A-anläggningar tillståndsprövas av mark- och miljödomstolen.
- **B-anläggningar** - till exempel avloppsreningsverk, energianläggningar och täkter. B-anläggningar tillståndsprövas av Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation.
- **C-anläggningar** - till exempel bensinstationer och sjukhus. C-anläggningar anmäls till kommunen.

10. Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnorm linje

- Måttlig ekologisk status
- Otillfredställande ekologisk status

Miljö kvalitetsnorm

- God ekologisk status
- God kvantitativ grundvattenstatus
- Måttlig ekologisk status

Miljö kvalitetsnormer finns införda i miljöbalken och är föreskrifter om lägsta godtagbara kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Normerna reglerar den miljö kvalitet som ska finnas eller uppnås och inte vad som är tillåtet att släppa ut. Miljö kvalitetsnormer som meddelats stöd av miljöbalken är också allmänna intressen enligt plan- och bygglagen.

Det finns normer för utomhusluft, vattenkvalitet, fisk- och musselvatten samt för omgivningsbuller. En miljö kvalitetsnorm är inte direkt bindande för enskilda. Det är myndigheter och kommuner som ska se till att miljö kvalitetsnormerna uppfylls, bland annat vid tillståndsprövning, tillsyn och detaljplaneläggning.

10.1 Miljö kvalitetsnormer för luft

Med luftpåverkan menas utsläpp av ämnen eller partiklar som påverkar luftkvaliteten negativt. Sveriges miljö kvalitetsnormer är satta för utomhusluft. Normerna gäller såväl korttids- som långtidsexponering och innefattar för tillfället 13 olika farliga ämnen. Svårast är normerna för partiklar och kvävedioxid som till stor del orsakas av trafiken. Vid starkt trafikerade gator kan halterna i luften ofta hamna nära gränsvärdena.

Eftersom Svenljunga kommun är glest bebyggd kommun med begränsade trafikflöden är luftföroreningar från trafik inget stort problem. Eldning i tätbebyggda områden kan däremot lokalt orsaka luftkvalitetsproblem.

10.2 Miljökvalitetsnormer för buller

De svenska miljökvalitetsnormerna för buller är grundade på beslut av EU. Grundstenen i miljökvalitetsnormen för buller är att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Miljökvalitetsnormen beskrivs mer som en målsättning och inte med tydliga riktvärden.

Miljökvalitetsnormen för buller har en öppen formulering på grund av att människor har olika uppfattningar om vilka ljud och ljudnivåer som upplevs som störande. Vad som upplevs som störande kan variera beroende av vilken tid på dygnet det är. Det finns rekommenderade gränsvärden för olika typer av miljöer och tidpunkt på dygnet.

2015 började förordning om trafikbuller vid bostäder att gälla. Den innehåller riktvärden för utomhusbuller från bland annat vägar. Dessa bestämmelser ska appliceras vid detaljplanläggning, bygglov och förhandsbesked, för att förebygga olägenheter för människors hälsa.

I Svenljunga kommun förekommer buller främst från vägtrafik. Det är främst väg 27, 154, 156 som genererar mycket trafik som även genererar mycket buller. Det finns inga mätningar utförda och därför är det inte känt om det finns platser i kommunen där de rekommenderade värdena överskrids. Buller utreds vid behov i lokaliseringsprocessen samt detaljplaneprocessen eller vid bygglov.

Svenljunga har färre än 100 000 invånare omfattas kommunen inte av krav på att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller (MKN buller). dock strävar Svenljunga kommun efter att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning.

10.3 Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormerna för vatten gäller grundvatten, kustvatten och sötvatten (sjöar och vattendrag) och grundar sig på EU:s ramdirektiv för vatten. Syftet med direktivet är att bevara och förbättra vattenmiljön. Det övergripande målet är att alla vatten ska uppnå god vattenstatus till år 2021 eller senast 2027. Den som vill detaljplanlägga ett område måste utreda om en miljökvalitetsnorm för vatten kan komma att påverkas genom planen. Myndigheter och kommuner är enligt miljöbalkens 5 kapitel skyldiga att inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs.

Miljökvalitetsnormer för vatten finns för ytvatten och grundvatten. För ytvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status, medan det för grundvatten finns MKN för kemisk och kvantitativ status. Det övergripande målet är att kvaliteten på de vattenförekomster som är av dålig status ska höjas och att kvaliteten på de vattenförekomster som har hög status inte ska sänkas. Alla vattenförekomster ska uppnå god kemisk och kvantitativ status (grundvatten) eller ekologisk (ytvatten) status 2021. Den gröna statusklassningen i kartan avser både kvalitativ och kemisk status.

Svenljunga kommun tillhör Västerhavets vattendistrikt som har definierat miljökvalitetsnormer för 67 vattenförekomster i kommunen. Det gäller 14 grundvattenförekomster, 11 sjöar och 42 vattendrag. En stor del av vattenförekomsterna i Svenljunga kommun uppnår inte god status enligt den senaste statusklassningen. Kvalitetskrav och klassificering av vattenförekomsternas nuvarande tillstånd redovisas i kartan. För att uppnå normerna för vattenkvalitet antog Västerhavets vattendistrikt 2016 ett åtgärdsprogram för vattenförekomsterna i inom Västerhavets vattendistrikt. Åtgärdsprogrammet är gällande för perioden 2016-2021. Åtgärdsprogrammet innehåller åtta åtgärdsplaner som kommunerna behöver genomföra.

Vissa av vattenförekomsterna är endast delvis belägna inom kommunen, andra påverkas kraftigt av flöden från områden uppströms. Kommunen har därmed inte alltid möjlighet att själv se till att vattendragets status förbättras. Men kommunen ska ta ansvar för belastning och ska fortsätta bedriva ett aktivt arbete för att uppnå miljökvalitetsnormen för vattenkvalitet. För att uppnå miljökvalitetsnormerna är det viktigt att minska utsläpp från

små avlopp och kommunala reningsverk. En efterbehandling av förorenade områden är angelägen. Föreslagna större nya bebyggelseområden i översiktsplanen ska kopplas till det kommunala vatten- och avloppsnätet, om det inte finns som är bättre alternativ ur ett miljöperspektiv